

Kronika 1897 – 1910 (85str.)

str. 2

1895

3. listopad:

V zasedání místní školní rady bylo jednomyslně schváleno, usilovat zřízení chlapecké měšťanské školy v Rychnově (starosta Vinzenz Peukert, místní školní inspektor Josef Preißler)

12. listopad:

Ve veřejném zasedání obecního zastupitelstva bylo usnesení místní školní rady schváleno.

14. listopad

Obec Rychnov povýšena na městyse.

Diplom o tom se znakem městyse zní:

„My František Josef I, z Boží milosti císař Rakouský, apoštolský král Uher, král Čech atd.atd. ...jsem se v naší císařské a královské pravomoci viděli pohnuti, naším rozhodnutím ze 14. listopadu 1895 naší věrnou obec Rychnov v politickém okrese Jablonec v Čechách v blahovlnném ocenění jejich spořádaných obecních záležitostech a jejich průmyslového rozvoje na žádost obecního zastupitelstva povýšit na městyse.

nadále jsme našemu věrnému městysi Rychnov povolili nést následovně popsany a v barvách zobrazený znak.“

str. 3

1896 – 1897

26 duben:

Došlo rozhodnutí c.k.okresní školní rady z 19. dubna 1896 č.-885 následujícího obsahu.:

„ Místní školní radě v Rychnově!

Slavná c.k.zemská školní rada výnosem z 1. dubna 1896 č. 11752ve srozumění se zemským výborem pro království České svoluje, aby byla zřízena trojtřídní chlapecká měšťanská škola v Rychnově při systemizování místa ředitele měšťanské školy a tří míst učitelů měšťanské školy ve IV platové třídě s tím dodatkem, že tento učební ústav bude otevřen od 1.ledna 1897 se 2. třídami, kdežto třetí třída bude aktivována začátkem školního roku 1897/98

Zároveň s otevřením měšťanské školy bude zrušena jedna třída smíšená , která tím bude mít 5 smíšených postupných tříd a 6. třídu dívčí. a bude dále trvat pod vlastním vedením , odděleným od měšťanské školy.

Také bude nařízeno, o spojení obecné školy s chlapeckou měšťanskou školou pod společným vedením zaslat slavné c.k. zemské školní radě návrh , jakmile se vyskytne možnost přeložení řídicího Eduarda Podlipného na školu stejné kategorie.

C.k. Okresní školní rada v Jablonci, 19. dubna 1896

Rapprich, c.k. okresní hejtman v.r.

10. červen:

Tohoto dne se konalo veřejně vypsání na místo ředitele měšťanské školy a dvou míst učitelů měšťanské školy a byli ustaven:

1. jako ředitel měšťanské školy Emil Wander, dekretem sl.c.k.zemské školní rady z 10. září 1896 č. 309*53. Složení služební přísahy se konalo 30. prosince 1896
Emil Wander , nar. 19. srpna 1858 v Nové Vsi v Čechách navštěvoval měšťanskou školu v Jablonci, c.k. učitelský ústav v Litoměřicích , má oprávnění k vyučování na všeobecných obecných školách (vysvědčení zralosti z 24. července 1/879 č.45, vysvědčení o oprávnění k vyučování z 5. listopadu 1881,č.50) a pro měšťanské školy

oprávnění k vyučování pro III. odbornou skupinu z 9. prosince 1891 č.33), dále prokreslení na živnostenských pokračovacích školách a pro chlapecké ruční práce . Týž je od 1. září 1879 činný jako učitel a to jako podučitel a učitel na 6třídni obecné škole Lučanech po 12 let, jako učitel měšťanské školy a chlapecké měšťanské škole ve Smržovce po dobu 5. let a byl sl. výnosem c.k.zemské školní rady z 10. září 1896 č. 30953 ustanoven na chlapeckou školu měšťanskou v Rychnově, který úřad 1. ledna 1897 nastoupil

2. jako učitelé měšťanské školy Anton Rau , dekretem sl.c.k.zemské školní rady z 10. září 1896 č. 30951, Složení úřední přísahy se konalo 30. prosince 1896 Anton Rau , nar. 13. června 1858 v Poběžovicích v Čechách, navštěvoval nižší gymnasium ve Stříbře, , c.k. učitelský ústav v Praze , má oprávnění pro všeobecné obecné školy(vysvědčení zralosti 1. července 1879 č. 39, oprávnění k vyučování na obecných školách z 20. května 1882 č.56) a pro měšťanské školy z 15. května 1895 č.93 pro I. odbornou skupinu, dále pro kreslení na živnostenských pokračovacích školách.

Týž je od 1. září 1879 činný jako učitel, působil jako prozatímní

str. 4

podučitel v Kladrubech /u Stříbra/1 rok, jako definitivní podučitel v Příbrami 2 roky , jako učitel v Mathildenzeche 3 roky , v Kladrubech 2 roky ve Stříbře 9 let a 4 měsíce a od 1. ledna 1897 jako učitel měšťanské školy v Rychnově

3. jako učitel měšťanské školy Gustav Ginskey, dekretem z 30. září 1896 č. 30944. Služební přísahu složil 30. prosince 1896 Gustav Ginskey, nar. 29. května 1865 v Německých Mlékojedech Čechách, navštěvoval vyšší gymnasium v Litoměřicích (maturitní vysvědčení), 4. ročník c.k. učitelského ústavu v Litoměřicích , má oprávnění pro všeobecné obecné školy(vysvědčení zralosti z 15. července 1885 č. . oprávnění k vyučování ze 6. června 1888 č.5) a pro měšťanské školy II odborné skupiny z 15. května 1896 č.13. Týž je od 1. září činný jako učitel, působil jako prozatímní a definitivní podučitel v Maxově 8 měsíců, jako definitivní podučitel v Tiefenbachu 4 roky a 4 měsíce a od 1. ledna 1897 jako učitel měšťanské školy v Rychnově.

2. leden:

Tohoto dne se konalo otevření měšťanské školy. K tomu účelu se shromáždil učitelský sbor a žáci 1. a 2. třídy v kreslírně školní budovy. O 10 hodině objevila se místní školní rada v čele s panem starostou Vincentem Peukertem. Nejdříve si vzal slovo pan starosta , mluvil zřízení ústavu vyzdvihl tuto vymoženost pro obec a vyzval žáky, aby využili možnost k dalšímu svému vzdělávání a živou pílí a dobrou školní návštěvou vždy připravovali radost učitelům a rodičům.

Pak si vzal slovo pan ředitel . Napomenul žáky srdečnými, důraznými slovy k věrné, trvalé lásce a přichylnosti ke škole a jejím učitelům jako nejlepším po rodičích, vyzval je, aby se zúčastňovali pilně a pozorně vyučování a udělali vše pro to, k čemu jejich učitelé je budou přidržovat. Po znamenal dále k místní školní radě, že s je dnes svého těžkého, odpovědného úřadu dobře vědom a že se vždy bude snažit podpořen ctěnou místní školní radou to dle své nejlepší možnosti důstojný způsobem splnit.

Poprosil také učitele o jejich činnou podporu , aby tak spojenou snahou a působením zajistili rozkvět ústavu.

Ke konci poukázal pan ředitel na J.V. našeho nejmilostivějšího císaře jako neúnavného příznivce a podporovatele školství v Rakousku a slavnostní akt byl zakončen zapěním národní hymny.

Téhož dne se konala odpoledne první místní učitelská konference.

10. únor

Výnos zemské školní rady z 2. února 1897 č. 2517, jímž bylo schváleno zavedení uvedených učebnic na návrh konference učitelů.

24. březen:

Tohoto dne byl v ústavu na inspekci c.k. okresní školní inspektor pan Karl Güttler.

Téhož dne se konalo odpoledne o 1/2 2 v kanceláři ředitele školní budovy za předsednictví pana c.k. okresního školního inspektora konference, nařízená výnosem sl. c.k. okresní školní rady z 9. března 1897 č. 538 ohledně určení a str. 5.

schválení učebního plánu pro zdejší měšťanskou školu. Přítomni byli kromě předsedajícího učitelský sbor a zástupci živnostenských a zemědělských zájmů místa školy následující pánové: Vincenz Peukert, starosta, Josef Preißler, místní školní inspektor Josef Pilz, exportér, Ant. Wenzel, malíř Ernst Peukert, obchodník, Anton Peukert, hospodář

5. červen

Výnos sl. c.k. zemské školní rady z 12. dubna 1897 č. 11672 jímž bylo schváleno nepovinné vyučování francouzštiny na zdejší chlapecké měšťanské škole.

Téhož dne se konalo zasedání místní školní rady byl pro 3. systemizované místo učitele měšťanské školy na prvním místě vybrán pan Heinrich Huyer, učitel obecné školy ve Frýdlantě

16. červen:

Tohoto dne se konalo v chlapecké měšťanské škole zkoušení náboženství, které provedl veledúst. pan biskupský vikář pan kanovník Wenzel Kretschmer z Rochlic.

4. červenec

Výnos sl. c.k. „ministerstva kultu a vyučování z 2. června 1897 č. 14027 jímž byl schválen předložený učební plán pro chlapeckou měšťanskou školu v Rychnově s malou odchylkou v látce kreslení v 1. třídě pokud se týče použití jednoduchých barevných tónů a použití štětce.

18. srpen

Tohoto dne se podílel učitelský sbor na svátku který uspořádala obecní zastupitelstvo a spolky u příležitosti narozenin J.V. našeho nejmilostivějšího císaře Františka Josefa I.

Výroční zpráva

Školní rok 1897 začal 1. ledna 1897 a skončil 15. července 1897.

Počet všech zapsaných žáků obnášel 44, z toho navštěvovala zdejší měšťanskou školu 42.

Podle náboženského vyznání bylo 40 katolíků, 2 starokatolíci, podle národnosti 37 Němců a 5 Čechů.

počet polodnů obnášel	9737
„ navštívených polodnů	9181 t.j. 94,29%
„ zameškaných (omluvených)	456 t.j. 4,68%

„ „ (neomluvených) 100 t.j. 1,03 %

Nakažlivých chorob byli žáci ušetřeni. Jeden žák, Franz Patzelt se téměř po celý školní rok nemohl zúčastnit vyučování pro revmatismus končetin., žák Konrad Maschke musel po delší čas být omluven pro neurastenii.

Počet žáků, kteří podléhali povinné školní docházce byl 40, 14. rok právě dosáhli 4 žáci, z prvních navštěvovalo školu 38 žáků zdejší měšťanskou školu, 2 žáci českou obecnou školu.
str.6

Varování pro špatnou školní docházku bylo vydáno 7:, okresní školní radě byl oznámen 1..

Od velikonoce chodili žáci v doprovodu učitelů na nedělní a sváteční ranní bohoslužby 4. a 5. května šli žáci ke zpovědi a přijímání.

Dne 15. července se konala děkovná mše v 8 hod.

Žákovská knihovna dostala od obecné školy 34 svazků, z nich při prohlídce učiteli byli 3 svazky vyřazeny jako nevhodné. 2 svazky věnoval pan ředitel Emil Wander, a tak má žákovská knihovna 33 svazků. Žáci měli 12 výpůjček.

Chudí žáci dostalo školní potřeby od místní školní rady.

Učitelský sbor

Ředitel Emil Wander, oprávněný pro III. odbornou skupinu, vyučoval počty, geometrii, a rýsování a kreslení z ruky ve 2. třídě a krasopis v 1. třídě

Učitel měšťanské školy Anton Rau byl třídním 2. třídy, oprávněn pro I. odbornou skupinu vyučoval němčinu, zeměpis, dějepis, a zpěv v 1. a 2. třídě a kreslení z ruky v 1. třídě.

Učitel měšťanské školy Gustav Ginskey, oprávněný pro II. odbornou skupinu, vyučoval přírodopis, přírodopyt, a tělocvik ve 2. třídě a počty, geometrii a rýsování v 1- třídě, krasopis ve 2. třídě

Náboženství vyučoval pan P. Mansfeldt.

Učitelský sbor měl 7 místních konferencí, v nich hlavním bodem programu byla porada o mravech, píli a prospěchu žáků. Většiny těchto konferencí se zúčastnil i místní školní inspektor pan Josef Preißler jun

Sbírka učebních prostředků ústavu byla rozhojněna novými doplňky ze strany c.k. okresní školní rady., jakož i dary zdejšího spořitelního a záložního spolku a mnoha přátel školy.

Sl. c.k.okresní školní rada darovala učební pomůcky v obnosu 476 zl.40 kr.

Zdejší Spořitelní a záložní spolek daroval v letech 1896 a 1897 po 30 zl. na učební pomůcky. Hodně přátel školy darovalo preparovanou lišku v ceně 31 zl. y čistý výnos ze zahradního koncertu v hostinci pana Schöffela ve výši 95 zl.654 kr.

Pan Anton Peukert daroval škole cennou sbírku brouků a sbírku minerálů.Pan Jos.Vogt vycpanou sluku lesní a křepelku a pan Emil Peukert jednu sluku bažinní, pan učitel Anton Rau daroval 14 kusů a pan ředitel Emil Wander 8 kusů minerálů a dva svazky pro školní knihovnu.

C.k. školské nakladatelství darovalo 25 učebnic při odběru z jeho nakladatelství jako učebnice pro chudé při prvním odběru rovněž

str.7

nakladatelství A.Pichler ve Vídni 80 učebnic a F.Tempký v Praze 10 učebnic.

Za všechny tyto dary budiž na tomto místě ještě jednou poděkováno.

Z peněžních darů byly dosud opatřeny pomůcky pro přírodopis za 29 zl. a pouzdra na Conchilie za 2 zl.

Rychnov, 32. srpna 1897

Emil Wander,
ředitel

str. 8

1897 – 1898

1. září;

Tohoto dne byl zahájen nový školní rok prosebnou mší ve zdejší farní kostele.

Téhož dne se konala první místní učitelská konference za předsednictví ředitele měšťanské školy Emila Wandera, na níž byly rozděleny třídy a učební předměty.

Za učitele měšťanské školy Heinricha Huyera, jehož potvrzení zatím ze zemské školní rady nedošlo, bylo až na další suplováno.

1. říjen

Dnes nastoupil pan učitel měšťanské školy Heinrich Huyer svůj úřad na naší škole. Týž byl dekretem ze 14. září 1897 č. 25364 ustanoven učitelem měšťanské školy na zdejší chlapecké měšťanské škole. Služební přísahu složil 28. září 1897.

Heinrich Huyer, nar. 27. dubna 1864 v Jablonci n.N. navštěvoval měšťanskou školu v Jablonci, c.k. učitelský ústav v Litoměřicích, má oprávnění pro všeobecné obecné školy (vysvědčení zralosti z července 1883, oprávnění k vyučování na měšťanských školách III odborné skupiny z května 1897, dále oprávnění k vyučování těsnopisu na středních školách. Je od 1. září 1883 činný ve školství, působil jako prozatímní podučitel (od září 1883), jako definitivní podučitel ve Smržovce, (20. září 1891-28. února 1895) a od 1. března 1895 do 30. září 1897 v témže postavení ve Frýdlantu.

4. říjen

U příležitosti nevyšších jmenin J.V. císaře se zúčastnili dnešního dne učitelé i žáci slavnostní čtené hlavní mše ve zdejší farní kostele, nato se konala v kreslírně krátká oslava, skládající se z projevu ředitele, několika patriotických deklamací žáků a zazpívání dvou patriotických chórů a národní hymny k připomenutí významu dne.

5. a 6. říjen

Včera a dnes šli žáci k zpovědi a přijímání pod dozorem učitelského sboru.

19. listopad

Dnes se zúčastnil učitelský sbor a žáci slavnostní velké mše sv. u příležitosti jmenin J.V. císařovny která se konala ve zdejší kostele. Po této slavnostní mši se konala v kreslírně školní slavnost, jako byla uspořádána u příležitosti jmenin J.V. císaře 4. října

23. prosinec

Dnešního dne převzal pan P. Franz Pluhař, kaplan v Rychnově, vyučování náboženství na zdejší měšťanské škole.

str. 9

22. prosinec

Dnes se konalo podělování chudých žáků zdejší obecné a měšťanské školy vánočními dárky, sestávajícími z nových částí oděvů a peněžních darů

14. leden

Přípisem c.k. okresní školní rady v Jablonci z 13. ledna 1898 č.2 byl zprostředkován výnos sl. c.k. zemské školní rady z 26. prosince 1897 č. 40218 který se týkal schválení přepracovaného změněného učebního plánu pro výuku francouzštiny na zdejší měšťanské škole.

15. březen

Dnešního dne provedl pan c.k. okresní školní inspektor Karl Güttler inspekci zdejšího ústavu.

10. duben

Na velikonoční pondělí uspořádal učitelský sbor chlapecké měšťanské školy se žáky ústavu a se žákyněmi 6. třídy zdejší obecné školy v sále spolkového domu žakovskou produkci. Provedena byla hra se zpěvy „Jarní slavnost“ jejíž autoři jsou Gertler a Kny..Na dobrovolných darech početných návštěvníků se sešlo 79 zl. 20 kr., z nich 65 zl. jako čistý výnos bylo dáno do fondu na opatření školních pomůcek zdejší obecné a měšťanské školy.

12. duben

Dnes byl pan Josef Ullrich, továrník na dózy, zvolen starostou.

17. duben

Dnes měl v sále společenského domu přednášku polárník dr. Julius von Payer „Severní a jižní pól a moderní plavba ledem“

19. duben

Dnes se konalo ustavující zasedání místní školní rady, místním školním inspektorem byl opět zvolen pan Josef Preißler . Z dřívějšíka patří do místní školní rady opět pánové Josef Preißler, Eduard Ullrich, hostinský, Josef Waller, obchodník papírem, Josef Ullmann, malíř . nově zvoleni byli pan Karl Preißler , hostinský.

29. a 30. duben

Dnešního dne dostali žáci svatost pokání

7. květen

Na dnešním zasedání místní školní rady bylo na návrh ředitelel měšťanské školy rozhodnuto, podniknout nezbytné kroky k novostavbě školní budovy . 23.6. obecní zastupitelstvo.

24. květen

Dnes konal náboženské zkoušky veledůst. pan vikář Kretschmar z Rochlic ve zdejší obecné a měšťanské škole.

str. 10

1. červen

Emil Wander, ředitel chlapecké měšťanské školy byl výnosem sl. c.k. ministerstva kultu a vyučování z 30.4.1898 č. 10320 a výnosem sl.c.k. zemské školní rady z 12.5. 1898 č. 15704 jmenován vedoucím zdejší mateřské školky.

28. červen

Podle přípisu c.k. okresního hejtmanství v Jablonci z 26. června 1898 č. 15121 byl týž pověřen vedením zdejší živnostenské pokračovací školy.

15. červenec

Dnes se žáci zúčastnili slavnostní mše sv. u příležitosti ukončení školního roku. Nato žáci, vycházející měšťanskou školu měli malou oslavu.

Výroční zpráva

Školní rok 1897-98 začal 1. září 1897 a skončil 15. července 1898.

Počet všech zapsaných žáků obnášel 81, z toho navštěvovalo zdejší měšťanskou školu 77. žáků.

Podle náboženského vyznání bylo 76 katolíků. 4 starokatolíci a 1 izraelita, podle národnosti 78 Němců a 5 Čechů.

Počet všech vyučovacích půldnů	27 506		
„ „ navštívených „	26 389	= 95,94%	„
„ „ zameškaných omluvených	919	3,34 %	„
„ „ neomluvených,,	198	0,72 %	„

Nakažlivých chorob byla škola ušetřena. Jeden žák 1. tř. Adolf Seiboth musel 3 měsíce zameškat pro vysokou neurastenii.

Počet žáků ve školou povinném věku obnášel 49, 14 rok věku dosáhlo 32 žáků, z prvních navštěvovalo 45 zdejší měšťanskou školu 2 žáci českou obecnou školu , 1 žák střední školu , 1 žák jinou měšťanskou školu.

Napomenutí pro špatnou docházku bylo vydáno 7, c.k. okresní školní radě nebyl nikdo oznámen.

O všech nedělích a svátcích byli žáci voděni do kostela na ranní mši.

Dne 5. a 6. října 1897 a 29. a 30. května byli žáci u zpovědi a přijímání.

Dne 15. července v 8 hod. ráno se konala slavnostní děkonná mše.

Žákovská knihovna obnáší 41 svazků, žáci měli 488 výpůjček.

Chudí žáci dostali školní potřeby od místní školní rady.

str. 11

Učitelský sbor

Ředitel Emil Wander , oprávněný pro III. odbornou skupinu, vyučoval zeměpis a dějepis v 1. třídě, geometrii a rýsování a psaní ve 2. třídě , kreslení a psaní ve 3. třídě.

Učitel měšťanské školy Anton Rau , třídní ve 3. třídě , oprávněný pro I. odbornou skupinu učil němčinu a zpěv ve všech třech třídách a zeměpis a dějepis v 1. a 2. třídě .

Učitel měšťanské školy Gustav Ginskey, třídní ve 2. třídě, oprávněný pro II odbornou skupinu, vyučoval přírodopis a přírodopyt ve všech třech třídách., počty ve 2. třídě a tělocvik ve všech třech třídách.

Učitel měšťanské školy Heinrich Huyer , třídní v 1. třídě, vyučoval počty, geometrii a rýsování v 1. a 3. třídě, kreslení v 1. a 2. třídě a psaní v 1. třídě

Náboženství vyučoval do 13. prosince 1897 pan P. Josef Mansfeld a poté pan P. Pluhař..

Učitelský sbor měl 10 místních konferencí , v nich porady o mravném chování, píli a prospěchu žáků byly hlavním bodem . Přednášky byly 3: pan ředitel Emil Wander „Pokusy s optickým kotoučem“, učitel měšťanské školy Gustav Ginskey „O početním systému“ a učitel měšť.školy Heinrich Huyer „O znázornění perspektivních pouček“

Sbírka učebních pomůcek byla obohacena novými věcmi od c.k. okresní školní rady, jakož i rady zdejšího spořitelního a záložního spolku, pěveckých spolků Liederkranz a Eintracht a mnoha příznivců školy.

Slavná c.k. okresní školní rada darovala učební pomůcky v hodnotě 50 zl., zdejší Spořitelní a záložní spolek 25 zl., pěvecké spolky po 5. zl., komitě dámského bálu 10 zl., ředitel Emil Wander a učitel Anton Rau po 1 zl 20 kr., čistý výnos žákovské produkce 67 zl., pan Anton Peukert u příležitosti svých 70. narozenin 50 zl.

Žák Oskar Lucke 5. třídy daroval škole vycpanou vydru, pan Benedikt Seidel 2 hedvábné ocase, pan učitel Huyer 1 kus zlatého /Goldasz/

Žákovská knihovna byla rozšířena o 9 svazků.

Učitelská knihovna byla rozhojněna o dílo „Polní maršál arcivévoda Albrecht“, které napsal C.v. Duncker a „Co může škola udělat ve věci střídmosti“ od Trolla. Obě díla jsou darem c.k. ministerstva kultu a vyučování.

Za všechny darů buď na tomto místě ještě jednou srdečně poděkováno.

Rychnov, 15. července 1898

Emil Wander, ředitel

---

18. srpen

Tohoto dne se zúčastnil učitelský sbor na oslavě u příležitosti narozenin J.V. císaře, kterou uspořádalo obecní zastupitelstvo a místní spolky, po ní následovala mše svatá

Emil Wander, ředitel

str. 12

1898 – 1899

1. září

Tohoto dne byl zahájen nový školní rok prosebnou mší ve zdejším farním kostele

Téhož den se konala první místní konference, na níž byly rozděleny třídy a vyučovací předměty

10. září

Navečer tohoto dne přišla zpráva o náhlém a neočekávaném úmrtí J.V. naší oblíbené a velectěné císařovny Alžběty. Naše dobrosrdečná císařovna, která zasvětila svůj život jen neúnavné činnosti v díle nejčistší a nejšlechetnější lásky k lidem, padla za obětí ráně dýkou úplatného vraha. Těžká rána osudu, která postihla našeho těžce zkoušeného císaře a celý císařský dům, vzbudila v milionech srdcí věrných poddaných celé říše nejniternější a nejupřímnější soustrast. Zármutek pro šlechetnou a dobrosrdečnou císařovnu je všeobecný.

13. září

Dnešního dne bylo ve zdejším farním kostele slavnostní requiem za zemřelou císařovnu, jehož se zúčastnili všichni žáci obecné školy a měšťanky se svými učiteli, obecní zastupitelstvo, spolky a korporace, -. Předtím se shromáždili žáci chlapecké měšťanské školy a učitelský sbor v kreslíně, kde k nim měl dojemný projev pan ředitel Wander o císařovně, jejím šlechetnému působení ve službě čisté humanity, jejím životním osudu a pevném konci rukou vrahovou.

17. září

Dnešního dne se zúčastnili žáci a učitelé smuteční bohoslužby ve zdejším farním kostele nařízené nadřízenými úřady za zesnulou císařovnu

4. říjen

Při příležitosti nejvyšších jmenin J.V. našeho nejmilostivějšího císaře , zúčastnili se dnes žáci a učitelé slavnostní velké mše ve zdejším farním kostele., načež následovala, jako každý rok, malá školní slavnost k významu dne, sestávající z proslovu ředitele, více patriotických deklamací , zapějí dvou patriotických chórů a národní hymny

7. a 8. říjen

Pod dozorem učitelů přijali včera a dnes žáci zpověď a přijímání.

19. listopad

Dnes se konal u příležitosti jmenin zesnulé císařovny smuteční mše sv., zúčastnili se žáci s učiteli.

str.13

23. listopad

Obecní zastupitelstvo dnes většinou hlasů schválilo návrh místní školní rady, postavit novou školní budovu nákladem 45 000 zl.

24.prosinec

Dnes se konalo rozdělení vánočních dáreků chudým a potřebným školákům zdejší obecné a měšťanské školy.Byly to součásti oděvu a peněžní dary.(z nadací).

8. leden

Učitelský sbor měšťanské školy zaslal petici o zrušení IV. platové třídy na měšťanských školách. Na stejné petici se usnesla místní školní rada a zdejší obecní zastupitelstvo.

20 březen

Dnes se konal komisionelní pochůzka k ohledání stavebního místa a přezkoušení plánů na a stavbu nové měšťanské školy.

15. duben

Pan c.k. okresní školní inspektor Karl Güttler provedl dnes inspekci školy.

25. a 26. duben

Dnešního dne šli žáci ke zpovědi a přijímání.

26. květen

V dnešním zasedání obecního zastupitelstva byla stavba nové měšťanské školy zadána staviteli panu Emilianovi Herbigovi z Jablonce za slevu 15 %

5. červen

Dnes byla zahájena stavba nové školy

8. červenec

Dnes se konala letošní učitelská konference v Jablonci

11. červenec

Důst. pan vikář Kretschmer z Rochlic konal dnes na zdejší obecné a měšťanské škole náboženské zkoušky.

15. červenec

Slavnostní bohoslužbou byl dnes ukončen školní rok Nato byl pro odcházející žáky uspořádána malá slavnost.

str. 14

Výroční zpráva

Školní rok 1898-1899 začal 1. září 1898 a byl ukončen 15. července 1899.

Počet všech zapsaných žáků obnášel 94, z nich navštěvovali zdejší měšťanskou školu 85.

Podle náboženského vyznání bylo 91 katolíků, 7 starokatolíků a 1 izraelita, podle národnosti Čechů bylo 87 Němců a 7 Čechů.

Počet vyučovacích půldnů celkem	30 370
„ navštívených „	29 278
„ zameškaných „ omluvených	1 020
„ „ neomluvených	72

Žáci byli ušetřeni nakažlivých chorob, přece ale museli 1 žáci zůstat doma a přechodně se nezúčastňovat vyučování pro nakažlivé nemoci

Počet žáků ve věku povinné školní docházky byl 72. 14. rok věku dosáhli 22 žáci, z prvních navštěvovali zdejší měšťanskou školu 64 žáci, 5 žáků chodilo do české obecné školy, 1 do české měšťanské školy 2 žáci navštěvovali střední školu

Napomenutí pro špatnou školní docházku bylo dáno 7, nikdo nebyl oznámen okresní školní radě.

O všech nedělích a svátcích byli žáci voděni do kostela na mši.

Dne 7. a 8. října a 25. a 26. dubna byli žáci u zpovědi a sv. přijímání

Školní knihovna má 60 svazků, (proti 41 loni). Žáci měli 487 výpůjček

Chudí žáci dostali školní pomůcky od místní školní rady

Učitelský sbor

Ředitel Emil Wander, oprávněný pro III. odbor. skupinu, vyučoval psaní a kreslení v 1. třídě, zeměpis, dějepis a psaní ve 2. třídě a rýsování a psaní ve 3. třídě.

Učitel měšťanské školy Anton Rau, oprávněný pro I. odbor. skupinu, vyučoval vyučovací jazyk a zpěv ve všech třech třídách., zeměpis a dějepis v 1 a 3. třídě.

Učitel měšťanské školy Gustav Ginzkey, oprávněný pro II. odbor. skupinu, vyučoval přírodopis, přírodopyt a tělocvik ve všech třech třídách a počty ve 3. třídě,

Učitel měšťanské školy Heinrich Huyer, oprávněný pro III. odbor. skupinu., vyučoval počty, geometrii a rýsování v 1 a 2. třídě, kreslení ve 2 a 3. třídě.

Náboženství vyučoval P. Franz Pluhař.

Učitelský sbor měl 9 místních konferencí, kde hlavním bodem byly porady o mravech, píli a prospěchu žáků. Přednášky byly 3: Heinrich Huyer:

str. 15

Znázornění základních pojmů perspektivy“, Anton Rau:“Výzkumné cesty v Africe“ (2 přednášky) Dalším významným úkolem konferencí byly detailní porady o učebním plánu školy.

Sbírka učebních pomůcek resp. fond učebních pomůcek ústavu byla rozšířena novými přírůstky se strany c.k. okresní školní rady, darů zdejšího spořitelního a záložního spolku a mnoha příznivců školy.

C.k. okresní školní rada darovala pomůcky v ceně 50 zl. a sice: Lehman: Obrazy z dějin (serie I a III.) Lehman: „Zeměpisné charakteristiky“ (6 kusů) „První pomoc při nehodách“ 2 vyobrazení, Zootomické tabule, 2 kusy dále: „Pascal-aparát na stlačování půdy, Chladni: aparát zvukových figur, konečně Anděl: „Úvod do kreslení podle modelů“.

Učitel měšťanské školy Heinrich Huyer daroval karton „Iserine“, pan Anton Sturm 8 starých mincí, pan Vogt vycpaného konipase lučního, pan Anton Benda tchoře. Do fondu učebních pomůcek daroval pěvecký spolek Eintracht 10 zl jako čistý výnos jeho vánočního koncertu, výbor tanečního kroužku 3 zl., dámské komité z letního věnečku 6 zl., Spořitelní a záložní spolek 30 zl.

Z fondu byly opatřeny chemikálie za 18 zl., dále 19 svazků pro školní knihovnu za 11 zl.

Učitelská knihovna byla rozhojněna o Výroční zprávu c.k.zemské školní rady pro Čechy o stavu obecného školství ve školním roce 1896-1897 jakož i o časopisy „Škola a dům“ a „Školní posel“

Za všechny dary budiž na tomto místě poděkováno.

Rychnov 15. července 1899

Emil Wander, ředitel

---

18. srpen

Tohoto dne účastnil se učitelský sbor na oslavě narozenin J.V. císaře, uspořádání obecním zastupitelstvem a místními spolky a navazující mše svaté.

str. 16

1899 – 1900

1. září

Nový školní rok byl tohoto dne zahájen prosebnou mší svatou ve zdejším farním kostele.

Téhož dne se konala 1. místní učitelská konference, kde byly rozděleny třídy a učební obory..

4. říjen

U příležitosti jmenin J.V.našeho nejmilostivějšího císaře zúčastnili se dnes učitelé a žáci slavnostní velké mše ve zdejším farním kostele.načež jako každoročně následovala důstojná školní oslava, na níž po projevu ředitele školy zazněly patriotické deklamace, zapěny dva patriotické chóry a národní hymna, což přispělo k upevnění významu dne u žáků.

15. říjen

Dnešního dne oslavil své 50 leté jubileum zdejší pěvecký spolek „Liederkranz“ který se vždy stavěl do služby věci, pokud šlo o to, udělat něco pro školu.

30. říjen

Na dnešním zasedání místní školní rady byl jednomyslně přijat návrh místního školního inspektora Josefa Preißlera na zřízení dívčí měšťanské školy. k dalšímu zařízení našeho školství

19. listopad

Dnes se konala u příležitosti jmenin naší zesnulé císařovny smuteční bohoslužba ve zdejším farním kostele, jíž se zúčastnili žáci a učitelský sbor ústavu.

28. listopad

Zemský sanitární inspektor dr. rytíř von Brechler v doprovodu okresního lékaře dnes prohlédl všechny prostory školní budovy.

Na dnešní zasedání obecního zastupitelstva byl přijat návrh místní školní rady na zřízení měšťanské dívčí školy v Rychnově.

15. prosinec

Až na další bylo dnes až na další ukončeno vyučování na obecné a měšťanské škole na základě nařízení místní školní rady v důsledku onemocnění spalničkami (školníkem dítě)

18. prosinec

Na pokyn okresní školní rady bylo dnes v Rychnově vyučování ve všech třídách obnoveno.

20. prosinec

Pro další rozšíření epidemie spalniček v Rychnově bylo dnes vyučování na pokyn okresní školní rady na 14 dní přerušeno.

str. 17

30. květen

C.k. ministerstvo železnic výnosem ze 7. května 1900 č. 21135 schválilo změnu jména zdejší stanice z „Rychnov v Čechách“ na Rychnov u Jablonce“.

7. červen

Dnes se v obecné a měšťanské škole konalo náboženské zkoušení. Zkoušel bisk. vikář , kanovník P. Bergmann z Liberce.

11. červen

Dnes provedl pan c.k. okresní školní inspektor Karl Güttler inspekci zdejší chlapecké měšťanské školy

13. červen

Dnes podnikli učitelé se všemi třídami výlet na Hrubou Skálu

2. červenec

Dnešní pondělí odpoledne se konala na louce v Pláni velká školní slavnost, která díky pěknému počasí a neúnavné pracovitosti výboru pro školní slavnost za účasti všeho obyvatelstva proběhla bez problémů a vynesla, přes velké náklady na pohoštění a zábavu školní mládeže čistých 600 korun. Z tohoto obnosu bylo 300 K dáno do fondu na opatření hodin na novou školní budovu, dalších 100 K sloužilo k doplnění školní slavnostní nadace na 200 K založené z výnosu poslední školní slavnosti, zatímco zbytek byl použit na opatření zvonku do školy jakož i chybějícího císařova obrazu a krucifixu

.Všem, kteří přispěli ke zdaru krásné, mládeži v milé paměti zůstávající slavnosti budiž na tomto místě vzdán dík (20 K pro obecní knihovnu).

14. červenec

Dnes soboru byl ukončen školní rok děkovnou bohoslužbou- Na to se konalo rozdělení školních vysvědčení a krátké rozloučení s odcházejícími žáky.

Výroční zpráva

Školní rok 1899/1900 začal 1. září 1899 a byl ukončen dne 14. července 1900. Počet všech zapsaných žáků obnášel 108, z nich navštěvovalo zdejší měšťanskou školu ..údaj vynechán/Podle náboženského vyznání bylo 106 katolíků, 1 starokatolík a 1 izraelita, podle národnosti bylo 100 Němců a 6 Čechů

Počet všech vyučovacích půldnů	33 762	
„ navštívených „	32 249	tj.95,52 %
„ zameškaných „ omluvených	1 326	tj. 3,93%
„ „ „ neomluvených	187	t.j. 0,55%

str. 19

Děti zůstaly ušetřeny nakažlivých chorob, pouze muselo mnoho žáků okolo vánoc vzhledem k epidemii spalniček zůstat doma.

Počet žáků ve věku povinné školní docházky obnášel 91, 14 rok věku překročilo 15 žáků.. Z prvních navštěvovalo 78 zdejší měšťanskou školu, českou obecnou a měšťanskou školu 10. střední školu navštěvovali 3 žáci.

Napomenutí pro špatnou docházku bylo vydáno 10. oznámení byla 2.

Dne 6 a 7. října a 10. května byli žáci u zpovědi a sv.přijímání.

Žákovská knihovna měla 66 svazků, žáci měli 592 výpůjček. Učitelská knihovna čítá 8 svazků a 72 obrazových listů.

Obecní knihovna městyse Rychnova , kterou v uplynulém školním roce spravoval ředitel školy Emil Wander a učitel měšťanské školy Josef Czerwinka, čítala 551 svazek, a 904 výpůjček. Zdejší Spořitelni a záložní spolek daroval i letos k jejímu rozšíření a udržení 40 K a pan Anton Peukert sen. 31 svazků, za což si zaslouží dík.

Chudí žáci dostali školní potřeby zdarma od místní školní rady..

Učitelský sbor

Ředitele školy Emil Wander, oprávněný pro III. Odbor. Skupinu, vyučoval psaní ve 1. a 3. třídě, kreslení ve 3. třídě , geometrii a rýsování v 1. třídě , zeměpis a dějepis ve 2. třídě (do 1. března) a zpěv ve všech třídách (od 1. března)

Učitel měšťanské školy Anton Rau, I. Odb.skupina., učil němčinu a zpěv ve všech 3. třídách, zeměpis a dějepis v 1. a 3. třídě do 1. března

Učitel měšťanské školy Josef Czerwinka , I. odb.sk., převzal 1. března tyto vyučovací předměty s výjimkou zpěvu a učil za to dějepis a zeměpis ve 2. třídě.

Učitel měšťanské školy Gustav Ginskey II. odb.skupina učil přírodopis s přírodopyt jakož i tělocvik ve všech 3. třídách y počty ve 2. třídě

Učitel měšťanské školy . Heinrich Huyer , III. odb.sk., učil počty ve 2. a 3. třídě, kreslen v 1 a 2. třídě, geometrii a rýsování ve 2 a 3. třídě a psaní v 1. třídě.

Náboženství vyučoval zdejší kaplan P. Joh. Náhlovský katolické žáky a farář Joh, Marschall z Jablonce starokatolické žáky.

S koncem školního roku odešel ze sboru pan učitel měšťanské školy Gustav Ginskey jako učitel měšťanské školy v Kraslicích od 1. září. Patřil ke zdejšímu učitelskému sboru od založení školy a zasloužil se svou stálou pracovitostí o školu.

Učitelský sbor konal 9 místních učitelských konferencí, na nich se radil o mravní výchově, píli a prospěchu žáků, což bylo hlavním jejich bodem-.

Str. 20

Kabinet učebních pomůcek resp. sbírka, pro níž je v nové budově vyhrazena dostatečná místnost, těšila se i v uplynulém roce opět rozšíření dary a novými objednávkami.

Na darech je třeba zaznamenat: od tanečního kroužku v "Města Prahy" 28. září 10 K, dne 6. prosince od pana Antona Peukerta sen. 20K, pro obecnou školu a 20 K pro měšťanskou školu., dne 10. února od zdejšího Spořitelního a záložního spolku 100 K.

Z darů dále dal Anton Peukert sen. velkou mapu dopravy Německé říše od Henze, větší sbírku částečně opravdu cenných minerálů, rovněž skříň na učební pomůcky v obnosu 90K, Pan Schmidt, Mnichovo Hradiště 4 vycpané preparáty: krahujec, sojka, čejka, výr ušatý. Pan Tengler: holič vycpaný stehlík a pan Josef Vogt: vycpaná straka- Pan hostinský Stecker jeden tetřev k vycpání. pan Karl Hofrichter rumunská mince, dále daroval žák měšťanské školy Jos. Maschke 5 kusů, Robert Rösler 5 kusů a Robert Lindner 6 kusů starých mincí.

Místní školní rada schválila z fondu učebních pomůcek zakoupení v přibližném rozsahu 400 K (vycpaniny, minerály a sbírka hmyzu, fyzikální přístroje, modely těles, a díla do žákovské knihovny).

Učitelská knihovna byla rozšířena o zprávu c.k. zemské školní rady pro království České za rok 1897/98 a o ročníky „Škola a dům“/Schule und Haus/, a „Školní posel“/Schulbote/ kteréžto časopisy dostává místní školní rada.

Za všechny dary budiž na tomto místě vzdán vřelý dík.

Rychnov, dne 14. července 1900

Emil Wander, ředitel

-----
24. červenec

Dekretem okresní školní rady v Jablonci z 21. července 1900 č. 1813 byl určen ředitel školy Emil Wander vedlejším učitelem jazyka francouzského s poukazem, že toto vyučování má být zavedeno počátkem školního roku 1900/91.

Dekretem c.k. zemské školní rady z 11. července 1900 č. 24602 byl prozatímní učitel měšťanské školy Josef Czervinka jmenován definitivním učitelem na zdejší měšťanské škole a dnešního dne složil služební přísahu..

13. srpen

Dnešního dne se konalo závěrečné položení kamene k nové budově měšťanské školy- mramorová deska s nápisy- ve vestibulu budovy. Za desku byl uložen do pocínovaného plechového pouzdra pamětní spis sepsaný ředitelem školy Emilem Wanderem

18. srpen

Dnes u příležitosti 70. narozenin J.V. císaře Františka Josefa zúčastnil se učitelský sbor a školní mládež slavnosti, kterou na náměstí uspořádalo obecní zastupitelstvo a místní spolky a následné slavnostní mše ve zdejší farní kostele.

str. 21

19. srpen

Dnes se konalo vysvěcení a slavnostní otevření nov+ postavené budovy měšťanské školy- „Jubilejní školy císaře Františka Josefa“ Den se stal v pravém slova smyslu čestným dnem pro celou rychnovskou obec. Místo bylo bohatě ozdobeno černo-žlutými a černo- červeno-zlatými prapory a slavnost doprovázeno pěkné počasí.

Honore(c.k. místodržitelství rada Rapprich, nadlesní Franz Stütz,obecní zastupitelstvo atd.) a spolky se shromáždili podle programu v 9 hod. na náměstí, kde bylo zaujato postavení. Odtud se pohyboval impozantní průvod, ozdobený 6. spolkovými prapory s hudebním doprovodem ke staré škole, kde byla shromážděna mládež, která se připojila k průvodu..Po připojení duchovních bylo zaujato postavení u nové školy..Poté, co přítomné srdečně přivítal starosta Josef Ullrich a seznámil a přípravnými pracemi a průběhem stavby, měl slavnostní projev ředitel měšťanské školy Emil Wander, načež pan místodržitelství rada /okresní hejtman/ Rapprich poblahopřál obci k její krásné vymoženosti .Pak kanovník P. Bergmann z Liberce za asistence zdejších duchovních vysvětil budovu zvenku i zevnitř a zdejší spolkem „Liederkranz“ zazpíval za doprovodu hudby sbor „Nebesa se chlubí věčnou ctí“/ „Die Himmel rühmen den Ewigen Ehre“Poté se konala slavnostní mše ve zdejším farním kostele a na náměstí defillovaly spolky a školní mládež před honorací. Slavnostní tabule v hostinci „Město Praha“ / zakončila krásný den a, který jistě provždy najde v análech naší obce čestné místo .

Se slavnostním otevřením školy byla také spojena výstavka práce zdejší veřejné kreslírny, jakož i prací žáků chlapecké měšťanské školy a dívčích ručních prací zdejší obecné školy, která byla početně navštívena.

14. srpen

dekretem okresní školní rady z 21. července 1900 č. 1813 byl ředitel chlapecké měšťanské školy ustanoven vedlejším učitelem francouzského jazyka.

str. 22

1900 – 1901

1. září

Dnešního dne byl zahájen nový školní rok prosebnou mší ve zdejším farním kostele.

Téhož dne se odpoledne konala první místní učitelská konference za předsednictví ředitele měšťanské školy Emila Wandera, a níž byly rozděleny třídy a učební předměty.

Dnes nastoupil svůj úřad na zdejší chlapecké škole měšťanské na místo Gustava Ginskeye, který byl povolán do Kraslic pan učitel měšťanské školy Edmund Greipel .Ten byl dekretem c.k. zemské školní rady z 24. července 1900 č. 26463 ustaven učitelem měšťanské školy na zdejším ústavu. Služební přísahu složil 11. srpna 1900.

Edmund Greipel, nar. 31. května 1863 v Kerharticích /Gersdorf na Moravě/, navštěvoval reálnou školu a c.k. učitelský ústav v Opavě, má oprávnění pro všeobecné obecné školy (vysvědčení zralosti, červenec 1883) a pro měšťanské školy (listopad 1883) II. odborná skupina. , květen 1898 dále vysvědčení o absolvování ovocnářského kursu v Brně.

Je od 1. září 1881 činný jako učitel, působil jako prozatímní podučitel v Budišově nad Budišovkou (15.9.1883-3.5.1886) jako definitivní učitel v Rudoltovicích (3.5.1886-2.11.1886) a ve Dvorcích(3.11 1886- 24.7.1900)

15. září

Dnes byla po ročním přerušení znovu otevřena soukromá mateřská školka, kterou organizoval Německý spolek mateřských školek“(Deutscher Kindergarten Verein)

Jako nová opatrovatelka byla obecním zastupitelstvem ustavena sl. Gabriela Heyerová z Lince.

4. říjen

Na závěr slavnostní mše, uspořádané ve zdejší farní kostele u příležitosti jmenin J.V. císaře, které se zúčastnil učitelský sbor se žáky, se konala v kreslíně měšťanské školy školní slavnost z podnětu narozenin J.V. císaře které připadly na 15. srpna t.r. K tomuto účelu shromáždila se místní školní rada se starostou Josefem Ullrichem, učitelský sbor a žáci v kreslíně, kde byl obraz našeho císaře ozdobený věncem z dubového listí a květinami. Ředitel E.Wander měl nejprve delší řeč, kdy vyzdvihl význam 70. narozenin J.V. pro naši vlast a pro nás, načež byla zazpívána národní hymna. Nato přednesli čtyři žáci pro slavnostní den vhodné deklamace. Po zazpívání sboru „Sláva Rakousku (Hoch Österreich) od F. Schmida s doprovodem harmonia byla ukončena slavnost, která jistě zanechala u žáků a všech přítomných hluboký dojem.

14. říjen

Dnes předala delegace obecního zastupitelstva, kterou tvořili starosta Jos. Ullrich, obecní radní Karl Hofrichter a Jos. Preißler sekčním šéfovi na ministerstvu kultu a vyučování panu Stadlerovi von Wolfersgrün, který byl na zasedání obecního zastupitelstva 20. srpna 1900 jmenován čestným občanem Rychnova čestný diplom, který navrhl a nejlepším způsobem provedl místní umělec Ernst Wenzel, c.k. odborný učitel v Jablonci

str. 23

19. listopad

Na památku zesnulé císařovny Alžběty se dnes ve zdejší kostele konala bohoslužba, jíž se zúčastnil učitelský sbor a žáci.

18. prosinec

Dnes o 1/2 4 se konala poradní konference, svolaná okresní školní radou ve věci změny učebního plánu zdejší chlapecké měšťanské školy pokud se týče vyhotovení měsíčních písemných prací ze slohu a počtů, zúčastnili se vedle učitelů a místní školní rady i čtyři zástupci živnostenských a průmyslových zájmů z místa školy.

23. prosinec

Dnes uspořádalo představenstvo spolku pro mateřské školky v učebně mateřské školky vánoční oslavu, která byla hojně navštívena představenstvem spolku, rodiči chovanců a mnoha přáteli dětí. Díky početným darům (kromě ořechů, cukroví, pečiva a vánoček to bylo asi 50 K hotově) mohli být všichni chovanci bohatě poděleni jablky, ořechy, a pečivem a mohli se těšit z nejkrásnějšího bohatě ozdobeného vánočního stromku.

24. prosinec

Dnes bylo 12 žáků zdejší obecné a měšťanské školy poděleno botami a 13 žáků peněžními dary.

6. leden

Dnes v kreslíně Jubilejní školy Františka Josefa byl slavnostně dekorován zdejší četnický velitel Josef Rillich „stříbrným záslužným křížem“, který mu propůjčilo J.Veličenstvo. Dekoroval velitel oddělení c.k. ryt mistr Trumer.

25. leden

Podle dnes došlého přípisu c.k. okresní školní rady z 10. ledna 1901 č. 44 byl ředitel školy Emil Wander od 1. února 1901 pověřen i vedením šestitřídni obecné školy v Rychnově

30. leden

Dnes pensionovaný řídící Eduard Podlipný předal spisy, učitelskou knihovnu atd. obecné školy nově jmenovanému vedoucímu obecné a měšťanské školy Emilu Wanderovi.

31. leden

Dnes se konala společná místní učitelská konference ve zdejší Obecné a měšťanské škole za předsednictví ředitele měšťanské školy Emila Wandera. Na šestitřídni obecné škole působí tyto učitelské síly.

1. August Lassika, definitivní učitel, nar. 16. května 1863 v Trutnově, navštěvoval první 2 třídy c.k. hlavní reálné školy a učitelský ústav tamtéž, má oprávnění pro všeobecné obecné školy (vysvědčení zralosti 25. 1882 č. 16) oprávnění k vyučování z 23. 4. 1885 č. 14 a pro kreslení na živnostenských pokračovacích školách (vysvědčení z 20. 7. 1890 č. 7) Je od 1. 9. 1882 v učitelských službách a působil jako

str. 24

definitivní podučitel v Pulečném (1 rok), jako prozatímní podučitel (4 roky) a od 1. 12. 1886 jako definitivní učitel v Rychnově.

2. Edmund Reiß, definitivní učitel, nar. 20. 9. 1862 v Biale v Haliči, navštěvoval měšťanskou školu a učitelský ústav v Bielici, má oprávnění k vyučování pro všeobecné obecné školy (vysvědčení dospělosti 12. 7. 1881 č. 8, oprávnění k vyučování 3. 5. 1884 č. 61) a je od 1. 9. 1881 činný jako učitel. Působil jako prozatímní a definitivní učitel v Postřelné u Jablonného (3/4 roku a 3 roky), jako definitivní učitel v Mařenicích u Cvikova (1 3/4 roku) dále jako vedoucí soukromé školy v Reichnsheimu u Mielce v Haliči (1 rok, 8 měsíců) a jako učitel soukromé školy v Plesné u Chebu (3 roky a 5 měsíců) a konečně od 1. 4. 1892 jako prozatímní podučitel (5 měsíců) jako definitivní podučitel (1 rok) a od 1. 9. 1893 jako definitivní učitel v Rychnově.

3. Franz Hübner, def. učitel, nar. 8. 7. 1873 v Neustadtl, navštěvoval měšťanskou školu ve Frýdlantu a učitelský ústav v Trutnově, má oprávnění pro všeobecné obecné školy (vysvědčení dospělosti 30. 9. 1893 č. 10, oprávnění k vyučování 29. 9. 1895 č. 11) a má vysvědčení kursu pro chlapecké ruční práce - Vídeň 1896, učební kurs chovu včel - Frýdlant 1900, kurs pro měšťanské školy pro III. odbor. skupinu, Liberec 1901, Je od 1. 9. 1893 činný jako učitel. Působil jako prozatímní podučitel v Krásném Lese u Frýdlantu (1 rok), a v Nové Vsi u Jablonce (1 rok), v Janově (1 rok) a zde jako definitivní podučitel ve Velkém Simerinku (1 3/4 roku) a jako definitivní učitel (1 rok, 8 měs.) a od 1. 9. 1899 jako definitivní učitel v Rychnově.

4. Richard Munser, definitivní učitel, nar. 24. 11. 1872 v Pilníkově u Trutnova, navštěvoval c.k. vyšší reálnou školu (5 tříd) a c.k. učitelský ústav v Trutnově, má oprávnění pro všeobecné obecné školy (vysvědčení dospělosti 1. 7. 1891, oprávnění k vyučování z 10. 5. 1893 č. 6) a pro hru na housle pro měšťanské školy a je toho času c.k. poručíkem v zál. pěšího pluku sv. p. von Joelsona č. 93. Od 1. 9. 1891 je činný jako učitel, působil jako prozat. podučitel v Antonínově, (2 roky), jako prozat. učitel v Huti (1/2 roku) a od 1895 do 1901 jako definitivní učitel v Huti. působil ale v této době jako prozat. správce školy v Dalešicích a Rejdicích (po 1/2 roce) jako protkat. učitel v Příchovicích a Rychnově (po 1/2 roce) a je od 13. 2. 1901 ustaven jako definitivní učitel v Rychnově (zem. šk. rada č. 4337)

5. Wenzel Erben definitivní podučitel, nar. 2. ledna 1877 v Heřmanových Sejfech, navštěvoval vyšší reálnou školu (3 třídy) a učitelský ústav v Trutnově, má oprávnění pro všeobecné obecné školy (vysvědčení dospělosti 1896 č. 4, oprávnění k vyučování z 21. 11. 1898 č. 6) a od 1. 9. 1896 činný jako učitel. Působil jako prozat. podučitel v Mariánské Hoře, 7 měs. a

Maxově 1 rok a 5 měs., v Rychnově 8 měs. a je od 20.4.1899 Rychnově jako definitivní podučitel.

6 Paula Rindt, prozat. podučitelka , nar. 20.9.1877 ve Starém Rokytňuku , navštěvovala měšťanskou školu v Trutnově a učitelský ústav v Praze, má oprávnění pro všeobecné obecné školy (vysvědčení dospělosti .4.7.1896 č. 96., oprávnění k vyučování 28.11. 1899 č.38) a působí od 4.10. 1896 jako prozatímní podučitelka ve Smržovce (2 roky) a Rychnově (1.2.1898)

7. Marie Kletschka, učitelka ručních prací, nar. 21.9.1842 v Bílině, oprávněná pro výuku dívčích ručních prací na obecných a měšťanských školách (vysvědčení 1876 v Praze), od 1.9.1876 prozat. ustanovena učitelka ručních prací v Rychnově, 1.9.1886-31.8.1890 také v Rádle, 1.10.1900 definitivní ustanovení

str. 25

1. únor

Dnešního dne nastoupil pan P. Josef Jaeger jako katecheta na zdejší obecnou a měšťanskou školu.

Josef Jaeger ,nar. 5. května 1867 v Lobči okr.Mnichovo Hradiště , absolvoval c.k.vyšší státní gymnasium v Mladé Boleslavi a, teologická studia na kněžském semináři v Litoměřicích , kde byl 2.7.1893 vysvěcen na kněze, po 7 let byl duchovním a dekretem c.k. okresní školní rady Jablonec z 28.1.1901 č.146 ustanoven jako prozatímní učitel náboženství na zdejší obecné a měšťanské škole.

Dnešním dnem převzal ředitel měšťanské školy Emil Wander také vedení zdejší šestitřídní obecné školy .

Odchodem pensionovaného řídícího Eduarda Podlipného uvolněné místo učitele bude obsazeno po vypsání . Prozatím bude se muset ve 3. třídě suplovat.

11. únor

Dnes nastoupila učitelka sl. Rosa Spegele své místo na zdejší obecné škole.

Rosa Spegele nar. 22. listopadu 1880 v Olomouci na Moravě navštěvovala dívčí měšťanskou školu a komunální učitelský ústav v Olomouci, má vysvědčení dospělosti z 24.7.1899 č.36, hospitovala od 1.1. 1900 -19.10 1900 na obecné škole v Pavlovicích u Olomouce , působila jako učitelka od 24.10. 1900 až 9.2.1901 jako prozatímní výpomocná učitelka na dívčí měšťanské škole v Boru a od 11.2.1901 jako pozatímní podučitelka v Rychnově.

7. březen

Dnešního dne provedl pan c.k. okresní školní inspektor Karl Güttler inspekci na zdejší chlapecké měšťanské škole.

15. březen

Dnes vykonal pan c.k. okresní školní inspektor Karl Güttler inspekci na zdejší obecné škole

Výsledky sčítání lidu z 31. prosince 190 pro Rychnov a svatý Kříž byly následující:

459 (443 + 16) domů , z nich 8 neobydlených se 874 domácnostmi

3384 obyvatel (3042 v r. 1890), 1606 mužů, 1778 žen

3322 katolíků, 44 starokatolíků 6 evangelíků (A.v.)a 12 izraelitů

3384 Němců podle obcovací řeči

podle vzdělání umí číst a psát 2710, pouze číst 10

čtení a psaní neznalí 664, z nich 489 školou povinných dětí

Užitkových zvířat bylo:

37 koní, 361 hovězího dobytka, 33 vepřů, 91 včelstev, 1080 drůbeže. 16 husí 6 kachen a 208 jiné drůbeže.

13. duben

Dnes provedl inspekci pan zemský školní inspektor dr. Karl Stejskal na zdejší chlapecké měšťance. Po inspekci se konala inspekční konference, na níž se vyjádřil o chování, výsledcích žáků a působení učitelů velice uspokojivě.

str. 26

8. květen

Dnes zesnula manželka zdejšího učitele na obecné škole Augusta Lassiky po sotva dvoutýdenní nemoci na mozkovou mrtvici

17. květen

Na dnešním zasedání obecního zastupitelstva se konaly nové volby místní školní rady. Znovu zvoleni byli Josef Preißler, Josef Waller, Eduard Ullrich, Josef Ullmann, a Karl Preißler, jako náhradník Ernst Peukert a Josef Pilz

1. červen

Dnes uspořádali učitelé chlapecké měšťanky za účasti jednotlivých členů místní školní rady se žáky celodenní výlet na Tanvaldsko s konečným cílem „Štěpánka“. Přitom byla navštívena sklárna Josefa Riedela v Polubném jakož i vzorkovna a na zpáteční cestě „Desenské vodopády“. Přes výjimečně horký den a poměrně náročné putování přišli všichni v pořádku a spokojeni s tím co viděli navečer domů. Dar 67 K k tomu určené umožnily účast i chudým žákům.

19. červen

Včera a dnes se konaly nové volby obecního zastupitelstva. Ředitel Emil Wander byl zvolen ve II. volebním sboru.

17 červen

Dnes se konala přísaha nového obecního zastupitelstva a nových členů místní školní rady u pana c.k. okresního hejtmána.

25. červen

Dnes navštívil nový c.k. okresní hejtmán Strachotínský z Jablonce obě školní budovy.

2. červenec

Dnes se konalo náboženské zkoušení na obecné a měšťanské škole panem kanovníkem P. Bergmanem z Liberce jako biskupským vikářem.

3. červenec

Dnes podnikly třídní učitelky 5. a 6. třídy se žákyněmi výlet na Královnu, který při skutečně nádherném počasí proběhl k plné spokojenosti žákyň, a je doprovázejících učitelů, učitelek a rodičů. Pan Adolf Peukert st. daroval na to 10 K

5. červenec

Také dnes podniknutý výlet se žáky 5. chlapecké třídy na Ještěd proběhl nejlepším způsobem

6. červenec

Dnes se konala v Jablonci na Střelnici okresní učitelská konference

str.27

6. červenec

C.k. zemská školní rada výnosem z 26. dubna 1901 č. 15517 ve srozumění se zemským výborem království Českého udělila povolení ke zřízení dívčí měšťanské školy v Rychnově od začátku školního roku 1901/02hz té podmínky, že 6. třída smíšené obecné školy v Rychnově bude zrušena a nová dívčí měšťanská škola s tam existující chlapeckou měšťankou bude postavena pod společné vedení.

13. červenec

Dnes byl zakončen školní rok děkovnou mší ve zdejším farním kostele.

Výroční zpráva

Školní rok 1900 – 1901 začal 1. září 1900 a skončil dnes 13. července 1901

Počet všech zapsaných žáků v 6.třídní obecné škole 519, Na chlapecké měšťanské škole 122, z toho navštěvovalo zdejší obecnou školu 495, chlapeckou měšťanku 114 žáků.

Podle náboženského vyznání bylo na obecné škole 510 katolíků, 8 starokatolíků a 2 izraelité, na měšťanské škole 121 katolíků a 1 starokatolík

Podle národnosti bylo v obecné škole 510 Němců .9 Čechů , na měšťance 114 Němců a 8 Čechů.

Počet vyučovacích půldnů na obecné škole	187 647	
„ navštívených	177 223	94,45%
„ zameškaných , omluvených	8 920	5,29 %
„ „ neomluvených	504	0,26 %
Počet vyučovacích půldnů na měšťanské škole	39 845	
„ navštívených	38 106	95,64 %
„ zameškaných omluvených	1 727	4,33 %
„ „ neomluvených	12	0,03 %

Žáci zůstali ušetřeni nakažlivých chorob.

Oznámení c.k. okresní školní radě pro neomluvené zameškání škol bylo 65,následkem toho bylo 17 peněžitých trestů a 48 varování.

O každé neděli a svátku byli žáci počínaje 3. třídou obecné školy vedeni učiteli do kostela na ranní mši sv.

Žáci vyšších tříd obecné školy a měšťanky šli dvakrát ke zpovědi a přijímání.

Žákovská knihovna na obecné škole má 188 svazků a během školního roku bylo 2819 výpůjček, na chlapecké měšťance je 106 svazků a 953 výpůjček.

Učitelská knihovna , kterou ředitel Emil Wander nově uspořádal, čítá nyní 124 svazků a měla 17 výpůjček.

str. 28

Obecní knihovnu . založenou v r. 189. spravoval v uplynulém školním roce ředitel Emil Wander a učitel měšťanské školy Josef Czervinka . Byla nově uspořádána , opatřena velká

skříň na knihy za 200 K a ta umístěna do nové budovy měšťanské školy do přízemí vpravo. konečně založen tištěný seznam knih (70K) Všechny tyto výdaje se mohly pořídit jen díky darům v hotovosti (120 K) od příznivce knihovny pana Antona Peukerta st. . Knihovna nyní čítá 620 svazků.

42 čtenářů si od otevření 1. prosince 1900 do 15. května 1901 vypůjčilo 528 výpůjček.

Učitelský sbor

a) na obecné škole

1. řídící	Eduard Podlipny	vyučoval do 31. 1. 1901 ve	3. třídě
2. učitel	August Lassika	„ do 11.2. v 6.tř., pak ve	3. tř.
3. učitel	Edmund Reiss		1 tř.
4. učitel	Franz Hübner		2 tř.
5. učitel	Richard Munser		4 tř.
6. podučitel	Wenzel Erben		5 tř. chlap.
7. podučitelka	Paula Rindt		5. tř. dívčí
8. prozat. poduč.	Rosa Spegele	od 11.2.1901	6.tř. dívčí
9. industr.učitelka	Marie Kletschka	vyučovala ruční práce týdně .	

119 vyuč.hodin ve 4.třídách (5 oddělení)

Náboženství vyučoval do 31.1. 1901 kaplan P.Josef Mannsfeld a P. Johann Náhlovský a nato katecheta měšťanské školy P.Jos. Jaeger.

b) na chlapecké měšťance

1. ředitel měšť.školy	Emil Wander . II.odb.sk.,	kreslení v 1. geometrie a rýsování ve	2.tř. , psaní a francouzština ve všech 3. třídách
2. učitel m.š.	Heinrich Huyer III.odb.sk.,	učil počty, geometrii a rýsování v 1	a 3. tř., kreslení ve 2 a 3. tř.
3. učitel m.š.;	Josef Czerwinka I.odb.sk.,	učil němčinu, zeměpis a dějepis ve	všech 3. tř.
4. katecheta m.š. P..	Josef Jaeger,	vyučoval náboženství od 1. února 1901, do té	doby P.Josef Náhlovský

Učitelský sbor konal 10 lokálních konferencí , na nichž hlavním bodem bylo chování, píle a prospěch žáků. Přednášky byly tyto: 1) zmenšení předepsaných úkolů z němčiny a počtů ze 30 na 20 prací. Referent Jos. Czerwinka 2) Pomoc při nehodách až do příchodu lékaře – učitel m.š. Edmund Greipel 3) Jednotná písemná forma na naší škole Referent Richard Munser

Sbírka učebních pomůcek byla rozšířena c.k. okresní školní radou v obnosu 280 K , dále dary Spořitelního a záložního spolku 120 K , Ant.Peukerta st. 140 K, a konečně darováním předmětů od učitelů a jednotlivých žáků a přátel školy.

str. 29

Žákovská knihovna byla rozšířena o 51 svazků z fondu učebních pomůcek ústavu. učitelská knihovna byla zvětšena o 1. ročník „Der österr. Schulbote“(Rakouský školní posel) a „Schule und Haus ,(Škola a dům), o výroční zprávu c.k. zemské školní rady o obecném školství v království českém za rok 1898/99, kalendář z roku 1790, jazykový atlas od prof. Hickmanna , mapu rozšíření náboženství v Evropě, zprávu c.k. učitelského ústavu v Liberci.

Za všechny dary budiž na tomto místě poděkováno.

Rychnov 13. července 1901

Emil Wander, ředitel

-----

14. červenec

Dnes se konala obvyklá výstava prací veřejné kreslírny , živnostenské pokračovací školy a německé soukromé mateřské školky.

22. červenec

Dnes započaly práce na stanici elektrické tramvaje. Okolo 3200 m³ výkopů. Zároveň byla přeložena silnice nádraží-bazaltový lomu Plání a místní části Liščiny. Obojí práce provádí firma Corazza Jablonec.

12. srpen

Při pracích na nádraží elektrické dráhy byli zraněni 3 dělníci po zeminy při výkopu..Jeden z nich podlehl vnitřním zraněním

18. srpen

Dnešního dne se učitelský sbor podílel na slavnosti, uspořádaném obecním zastupitelstvem a místními spolky u příležitosti narozenin J.V. císaře a následné bohoslužby.Odpoledne uspořádala místní Bund der Deutschen (Svazu Němců) v Schöffelově zahradě zábavu s koncertem a obveselením pro mladé i staré za účelem založení polévkového ústavu pro zdejší školy , byla dobře navštívena a dala značný výnos 130 K

31. srpen

nes odešla sl.Paula Rindt ze zdejšího ústavu , neboť se hodlá provdat. Na milou kolegyni zachováme si hezkou vzpomínku.

str. 30

1901 – 1902

2. září

Dnes byl zahájen nový školní rok prosebnou mší.

Dnes otevřením 1. třídy měšťanské školy dívčí byl završen vývoj školství v Rychnově. Kéž by obyvatelstvo také brzy poznalo požehnání rozvinutého školství a nahlédlo, že pro to přinesené oběti brzy přinesou bohaté ovoce

Jako prozatímní učitelka měšťanské školy .jmenoval okresní školní inspektor zdejší prozatímní podučitelku Rosu Spegele.

Dnes odpoledne se konala zahajovací porada, na níž byly rozděleny třídy.

Také soukromá „Německá soukromá mateřská školka „byla dnes otevřena.

Dnes nastoupil pan Josef Lang jako prozatímní podučitel na zdejší obecnou školu.

Josef Lang , nar. 17. května 1880 v Rádle, navštěvoval měšťanskou školu v Hodkovicích a v letech 1896-1899 c.k. učitelský ústav v Liberci (vysvědčení dospělosti 26. června 1899)Působil od 1. ledna 1900 do 31. srpna 1900 v Kokoníně, od 1. září 1900 do 31. srpna 1901 jako prozatímní podučitel v Desné

14. září

v zasedání zdejší místní školní rady byl na vypsané místo katechety jako jediní uchazeči položeni na první místo P. Josef Jaeger, který místo zastává od 1. února t.r. jako prozatímní a na místo učitele ne měšťanské školy sl. Bettina Grießlerová, učitelka v Ober-Grafendorfu v Dolních Rakousích.

4. říjen

Dnes byla u příležitosti jmenin J.V.císaře konána slavnostní mše, po ní následovala jednoduchá školní slavnost.

19. listopad

Na památku zesnulé císařovny Alžběty se dnes konala ve zdejším farním kostele zádušní mše, jíž se zúčastnili učitelé a žáci.

13. prosinec

Dnes po krátké nemoci zesnulo pan Anton Peukert sen., obchodník, jeden z nejváženějších občanů a náš vždy k oběti ochotný dobrodinec školy. Jeho opakované bohaté dary na hotových penězích a cenných učebních pomůckách děkujeme přede všemi věcmi za zřízení naší sbírky učebních pomůcek. Učiteli spravovaná knihovna děkuje především jeho stále k oběti připravenému smyslu. Na chudé děti, německou mateřskou školku pamatoval, zesnulý každoročně velkým obnosem, ve své posledních věnováních pamatoval také na školu, obecná škola, měšťanka, mateřská školka a knihovna dostaly po 200 K

str.31

V něm ztrácí obec svého prvního, nejlepšího občana, škola svého dobrodince, učitelský sbor řádného, vřelého přítele. Jeho bude v Rychnově žít po všechny časy.

11. prosinec

K udržování polévkového ústavu pro chudé děti, zřízeného dne 20. listopadu místní skupinou vazů Němců v Čechách zřídil pan Karl Preißler, obchodník sklem v Rychnově čp. 269 na památku svých zesnulých rodičů nadací 500K, výnos z úroků má se použít ke shora uvedenému účelu.

22. prosinec

Dnes uspořádaná slavnost vánočního stromku opět proběhla nejlepším způsobem. Díky došlým darům v penězích i vánočním pečivu měli nejen mladí krásnou vánoční oslavu, ale byly také rozdávány ořechy, jablka, a pečivo. Všeobecně se líbily uvedené vánoční písně a hry.

1. leden

P. Jos. Jaeger byl ustanoven definitivním katechetou (c.k. ZŠR., 9.12.1901, č. 42447)

13. leden

Dnes podnikl c.k. okresní školní inspektor Karl Güttler inspekci zdejší chlapecké měšťanské školy.

20. leden

Za neurastením dne 10. ledna onemocnělého učitele obecné školy Augusta Lassiku muselo být ostatními učitelskými silami zajištěno suplování v jeho (třetí) třídě.

31. leden

Měsíc leden tohoto roku se musí označit jako velice mírný. Měsíční stření teploty obnášely + 1,3 R, proti -4,7 R v loňském roce. Jen po sedm dní byla teplota pod nulou, přitom byl měsíc až do 27. úplně beze sněhu. Dne 25. přinesl jeden žák do školy v přírodě vykvetlou konvalinku.

17. únor

V dnes konané volbě obecního představenstva byl starostou zvolen pan Anton Hübner, majitel domu v Rychnově č. 472. Odcházející starosta pan Josef Ullrich za jehož působení byla postavena nová budova Jubilejní školy císaře Františka Josefa, si tím spolu s obecním zastupitelstvem postavil trvalý pomník.

28. únor

Dnešního dne se rozloučil pan Josef Lang, který teprve od 1. září působil na naší škole, aby přesídlil do nového působiště v Josefově Dole. Přes krátkou dobu jeho působení získal si úctu a ocenění kolegů skromným, klidným vystupováním a svou ochotnou účastí.

str. 32

1. březen

Dnes nastoupila učitelka měšťanské školy sl. Bettina Grießler-ová svou službu na zdejší dívčí měšťanské škole. Dosavadní prozatímní učitelka měšť. školy sl. Rosa Spegele převzala, jako prozatímní podučitelka přeložená zpět na obecnou školu, 5. dívčí třídu.

Sl. Bettina Grießlerová nar. v Chresten v Dolním Rakousku 10. března 1876, navštěvovala c.k. učitelský ústav v Linci, získala 1896 vysvědčení dospělosti s vyznamenáním a 1898 oprávnění k vyučování s vyznamenáním pro všeobecné obecné školy a konečně 1901 oprávnění pro II odb. skupinu na měšťanských školách. Byla v letech 1896-1898 prozatímní a od 1898 do 20. února 1902 jako definitivní podučitelka v Horním Grafendorfu v Dolních Rakousích.

4. březen

Dnešního dne má pan učitel Lassika ze zdravotních důvodů schválenou dovolenou (10. ledna – 15. dubna)

19. březen

Dnes provedl pan c.k. okresní školní inspektor Karl Güttler inspekci zdejší dívčí měšťanské školy

14. duben

Dnes nastoupil pan učitel Lassika znovu do služby.

22. duben

Dnes provedl inspekci p. c.k. okresní školní inspektor Karl Güttler na zdejší pětitřídní obecné škole

26. duben

Dnes byla v Jablonci, v hotelu Geling letošní okresní učitelská konference.

22. květen

Dnes vykonal pan kanovník P. Bergmann z Liberce na zdejší obecné, chlapecké a dívčí měšťanské škole náboženské zkoušení.

1. červen

Dnes o poledni přešla přes Rychnov silná bouřka , doprovázená krupobitím -. Padaly kroupy o velikosti vlašských ořechů a přestože načas trval krátce, bylo způsobeno mnoho škody na polních plodinách a ovocných stromech.

Předevčírem- v neděli na Petra a Pavla uspořádala místní skupina Svazu Němců v Čechách a Schöffelově zahradě slavnost ve prospěch polévkového ústavu , podle dnešní závěrky vynesla čistý zisk 160 K

13. červenec

Dnes v neděli uspořádal učitelský sbor živnostenské pokračovací školy s veřejnou kreslírnu v obou kreslírniích výstavu všech žákovských prací . Zároveň se konala výstava dívčích ručních prací obecné a dívčí měšťanské školy , kterou připravila industriální učitelka Marie Kletschková. Obě

str. 33

výstavy se těšily početnou návštěvou a plným uznáním výsledků frekventantů a žáků.

15. červenec

Dnes byl zakončen školní rok děkovnou mší svatou.

Výroční zpráva

Školní rok 1901-1902 začal 1. září a skončil 15. července 1902.

Zároveň se školním rokem byla otevřena zdejší dívčí měšťanská škola 1. ročníkem. A postavena pod společné vedení s chlapeckou měšťanskou školou a pětitřídní školou obecnou

Počet všech školou navštěvujících dětí byl v pětitřídní obecné škole s paralelkou v 5. třídě 448, v chlapecké měšťance 027, v dívčí měšťance 63.

Podle náboženského vyznání byli:

v obecné škole	428 katolíků,	8 starokatolíků	2 izraeliti
v chlapecké měšťance	125 „	1 „	1 „
v dívčí „	62 „		

Podle národnosti byli:

na obecné škole	438 Němců	10 Čechů
v chlap. měšťance	118 „	9 „
v dívčí „	61 „	2 „

	obecné škole	chlap. měšť.	dívčí měšť.
Počet odučených půldnů na	172 636	45 544	23 096
navštívených „	164 716	44 196	23 046
„ v %	95,41	97,04	95,45
zamešk. omluvených půldnů	7.581 =4,39%	1 137=2,93%	1 818 =4,41%
„ neomluvených „	342= 0,20%	11=0,03%	33=0,14%

V měsíci květnu nastoupivší studené počasí mělo za následek masový výskyt spalniček zejména na obecné škole, a 2. třída musela být na úřední příkaz uzavřena (14. – 22. května)

Oznámení c.k. okresní školní radě pro neomluvené zameškání školy bylo 21, na základě toho bylo 7 potrestání.

Všechny neděle a svátky navštěvovali v místním kostele mší svatou žáci počínaje 3. třídou ,vedeni učiteli.

Žáci vyšších ročníků obecné školy a měšťanské školy byli dvakrát u zpovědi a přijímání.
str. 34

Žákovská knihovna obecné školy	čítá	124 svazků, výpůjček bylo	1873
„ „ chlapecké měšťanky	„	121 „ „	1087
„ „ dívčí měšťanky	„	62 „ „	437

Učitelská knihovna, která na začátku školního roku byla rozhojněna o vydání klasiků v luxusní vazbě od Ph.Reclama (dar zesnulého pana Antona Peukerta při příležitosti oslavy 50. výročí trvání firmy Anton Peukert v obnosu 80 K). Čítá nyní 1156 svazků a měla 23 výpůjček.

Obecní knihovnu spravuje učitelský sbor, čítá 620 svazků a od 15. listopadu 1901 do 15. května 1902 bylo 744 výpůjček a 54 čtenářů. Výpůjčky obstarávali P. Jos.Jaeger a sl. Rosa Spegele.

Krátce před svou smrtí věnoval sále obětavý dárcce a přispěvatel této instituce pan Anton Peukert st. jako poslední vůli 200 k, dále 40 K dal zdejší Spořitelni a záložní spolek

Učitelský sbor

a) Obecná škola

1. třída	vyučoval	učitel obec.školy	Edmund Reiß
2.			Franz Hübner
3.			August Lassika
4.			Richard Munser
5 chlapecká		podučitel	Wenzel Erben
5. dívčí	prozat.	„	Josef Lang (1.8. 1901-28.2.1902)
	„	„	Rosa Spegele

Pro onemocnění učitele Augusta Lassiky na neurastenii muselo se ve 3. třídě od 15.2. do 15.4.1902 suplovat. Suplovali učitelé obecné školy.

b) Chlapecká měšťanka

- ředitel měšť.školy Emil Wander, III odb.sk., a francouzština, učil kreslení ve 2.tř., geometrii a rýsování ve 3. tř., psaní a Francouz ve všech třídách
- učitel m.š. Josef Czerwinka, I. odb.sk., třídní v 1. tř., učil němčinu, zeměpis a dějepis ve všech třídách
- učitel m.š. Heinrich Huyer, III. odb.sk., třídní ve 2. tř., učil počty, geometrii a rýsování v 1 a 2. tř., a kreslení ve 3. tř.
- učitel m.š. Edmund Greipel, II odb.sk., třídní ve 3. tř., učil počty ve 3. tř., přírodopis a přírodopyt, zpěv a tělocvik ve všech třídách.

c) dívčí měšťanka

ředitel školy Emil Wander vyučoval v 1. semestru přírodopyt a geometrii, ve 2. sem kreslení učitelka m.š. Bettina Gieblerová II. odb.sk., od 1. března 1902 prozat. podučitelka Rosa Spegele od 1.9. 1901 do 28.2 1902

str. 35

Ostatní předměty

Katecheta P.Jos. Jaeger vyučoval náboženství ve všech třídách obecné i měšťanské školy. Starokatolické náboženství vyučoval starokatolický duchovní Joh. Marschall z Jablonce a izraelitské náboženství rabín dr. Banet z Jablonce.

Učitelství sbor konal 10 lokálních konferencí jejich hlavním bodem byly porady o mravech, píli a prospěchu žáků. K metodě výuky počtů v elementární a 2. třídě přednášel učitel m.š. Edmund Greipel

Sbírka učebních pomůcek ústavu byla zvětšena o 230 K se strany okresní školní rady, darem od téže: „Kreslení pro dívky“ od Veselého I.odděl., obraz „Předhistorické nálezy v Rakousku“, nákupy z daru Spořitelního a záložního spolku ve výši 120 K, od Augusta Preißlera : preparát jelena, Horní správa ve Schwarzbachu: minerály, od fy L a C.Hartmudt: výroba tužek a konečně dary učebních pomůcek od učitelů a žáků a přátel školy

Žákovská knihovna byla rozšířena o 64 svazků , učitelská knihovna kromě už shora zmíněného daru o jeden ročník „Der Österreichische Schulbote „/Rakouský školní posel/ a „Schule und Haus“/Škola a dům/

Za všechny dary budiž srdečně+ poděkováno.

-----

31. červenec

Dnes odpoledne šla znovu bouřka s kroupami přes Rychnov a zejména ve Svatém Kříži udělala značné škody na polních plodinách a kulturách.

17. srpen

U příležitosti narozenin J.V.našeho císaře uspořádalo místní zastupitelstvo a místní spolky slavnost na náměstí.Slavnosti i následné bohoslužby se zúčastnil učitelství sbor.

str.36

1902 – 1903

1. září

Dnes byl zahájen nový školní rok prosebnou mší.

Na dívčí měšťanské škole byla s novým školním rokem otevřena 2. třída. Jako druhá učitelství síla byla na zdejší školu ustanovena sl. učitelka měšť.školy Pauline Vogt-ová .

Sl.Pauline Vogtová , nar. 30.května 1877 ve Vídni , absolvovala soukr. učitelství ústav v Chebu, má oprávnění vyučování na všeob. obecných školách, (vysvědčení dospělosti ze 4.7.1896 č.22, vysvědčení o oprávnění k vyučování ze 14.11.1898 č. 50 Cheb) a pro měšťanské školy (vysvědčení o oprávnění z 10.11. 1901Liberec) pro I. odb.skupinu , působila jako prozatímní podučitelka na pokusné škole soukromého učitelství ústavu v Chebu (2 roky), nato jako podučitelka v Chrastavě (1/2 roku) a Harcově (1/2roku) a jako učitelka v Růžodole II.Ch.(3 roky)

Do první třídy obecné školy bylo zapsáno 112 žáků.

Dnes odpoledne se konala zahajovací konference , na ní byly rozděleny třídy.Také zdejší Německá soukromá mateřská školka byla dnes otevřena se 42 zapsanými dětmi.

3. září

V dnešním zasedání místní školní rady bylo na návrh ředitele Emila Wandera rozhodnuto, neprodleně udělat potřebné kroky ke zřízení paralelky pro 1. třídu. obecné školy.

10. září

U příležitosti manévru následovalo dne s kantonování zeměbranceckého pěšího pluku č.39 v Rychnově a sice na jednu noc.

10. září

Minulou neděli 7. září oslavil zdejší pěvecký spolek „Sängerbund“ 10 let svého založení vysvěcením svého nového spolkového praporu.

12. září

V dnešním zasedání obecního zastupitelstva bylo na návrh místní školní rady rozhodnuto požadovat paralelku k první třídě.

4. říjen

Dnes jako obvykle se konala u příležitosti jmenin J.V. císaře slavnostní mše, jíž se zúčastnili učitelé se všemi žáky.

10. listopad

Slečna Rosa Spegele, prozatímní učitelka v Rychnov, skládala od 3. do 10. listopadu na učitelském ústavu v Olomouci zkoušky na učitelské oprávnění.

str. 37

19. listopad

Dnes se zúčastnil učitelský sbor se žáky requiem na paměť naší císařovny Alžběty.

2. prosinec

Dnes byl znovu otevřen polévkový ústav pro chudé žáky

21. prosinec

Dnes odpoledne uspořádalo představenstvo Německého spolku pro mateřské školky v učebně 'mateřské školky vánoční oslavu, která pro početné návštěvníky měla velice uspokojujivý průběh.

24. prosinec

Dnes se za přítomnosti pana starosty Ant.Hübnera, místního školního inspektora Jos. Preißlera a ředitele školy konala vánoční nadílka chudých dětí zdejších škol. Poděleno bylo 15 žáků z úroků ochotnické nadace (40 K), a školních nadací (36 K), dále 15 žáků dostalo kožené boty v obnosu 74 K.

Větší počet vlněných součástek oděvů na žádost dárce pana Franze Hanische z Rychnova rozdělilo už o několik dní dříve rozdělilo ředitelství chudým žákům.

31. prosinec

Podle přesných měření, podnikaných v uplynulých 2 letech venku, byla stření lednová teplota pro Rychnov $+7,4\text{ C} = +5,9\text{ R}$.

13. leden

Dnes provedl inspekci zdejší chlapecké a dívčí měšťanky pna c.k. okresní školní inspektor Karl Güttler.

13. leden

Na neurastenii onemocnělému učiteli Lassikovi byla povolena zdravotní dovolená do 20. ledna (onemocněl 12. listopadu 1902)

17. leden

Panu učiteli Lassikovi byla zdravotní dovolená prodloužena do konce února.

1.. březen

Dnešního dne měla být otevřena paralelka pro 1. třídu. Jako nová síla byla okresní školní radou ustavena prozatímní učitelka sl. Martha Burgheim-ová

Sl. Martha Burgheimová nar. 26.července 1879 v Jablonci , navštěvovala měšťanskou školu v Trutnov , kurs pro mateřské školky 1895-96 a kurs ručních prací 1896-97 a c.k.dívčí učitelský ústav V Opavě 1898-1902, má oprávnění pro mateřské školky(20.6.96 č.5), jako učitelka ručních prací na obecných a měšťanských školách (1.10.97.č. 84) a vysvědčení dospělosti , pro obecné školy,(Opava 1.7. 1902 č. 8)

1. březen

Polévkový ústav, otevřený 2. prosince byl v důsledku mírného únorového počasí bez sněhu už 20. února zavřen.

str. 38

20. duben

Včera a dnes zuřila pro tuto dobu neobvyklá sněhová bouře , která způsobila potíže v dopravě.

26.květen

Dnes konal ve zdejších školách náboženské zkoušky vikariátní sekretář farář P. Vogel z Rýnovic.

15. červen

Učiteli Augustu Lassikovi byla znovu schválena zdrAvotní dovolená do konce školního roku.

6. červenec

Dnes nastoupil nově jmenovaný farář pro Rychnov P. Franz Svoboda . Byl při svém nástupu obecními zastupitelstvy v Rychnově a Pulečném oficielně přivítán.

12. červenec

Dnes se konala výstava žákovských prací živnostenské pokračovací školy a prací frekventantů veřejné kreslírny v kreslírně v budově obecné školy . Zároveň učitelka ručních prací paní Marie Kletschka vystavila v místnosti školky ruční práce žákyň v uplynulém roce.Obě výstavy se těšily velmi početné návštěvě.

15. červenec

Dnes byl ukončen školní rok děkovnou bohoslužbou.

Výroční zpráva

Školní rok 1902-1903 začal 1. září 1902 a skončil dnes 15. července 1903.

V dívčí měšťanské škole byla od 1. září otevřena 2. třída a v průběhu školního roku (1. ledna 1903) byla rozšířena pětitřídní obecná škola o paralelní 1. třídu. Otevření této třídy nemohlo se ale až do konce školního roku uskutečnit pro onemocnění učitele Augusta Lassiky.

Počet školou povinných dětí:

na obecné škole	220 chlapců	223 dívek	přijato 239 chl.,246 dívek
v chlapecké měšťance	85 „		128 chlapců
v dívčí měšťance		70 děvčat	80 děvčat

Počet dětí, navštěvujících školu byl

v obecné škole	225 chlapců	235 dívek
v chlapecké měšťance	104 chlapců	

v dívčí měšťance;

64 dívek

Podle mateřské řeči byli

v obecné škole	454 Němců	6 Čechů
v chlapecké měšťance	98 „	6 „
v dívčí „	63 „	1 „

str. 39

Počet všech školních půdnů

OŠ	178 069, navštř. 169 069 (94,95%)	omluv. 8558 (4,80%)	neoml. 442 (0,25%)
Chl.MŠ	45 169 „ 43 506 (96,32%)	„ 1653 (3,66%)	„ 10 (0,02%)
Dív.MŠ	27 996 „ 26 005 (92,89%)	„ 1701 (6,11%)	„ 281 (1,00%)

Na jaře 1902 se vyskytnuvší spalničky následoval už v září mezi dětmi nižších dvou tříd vypukla mnohem větší epidemie, v důsledku čehož bylo vyučování v těchto třídách (1.a2.) od 15.9. do 27.9. muselo být přerušeno.

Oznámení okresní školní radě pro neomluvené hodiny bylo dáno 17, následkem toho bylo 5 napomenutí a 2 potrestání po 2 K

O nedělích a svátcích byli žáci od 3. třídy obecné školy počínaje voděni učiteli na ranní mši do kostela.

Žáci vyšších tříd obecné školy a měšťanské školy byli dvakrát u zpovědi a přijímání.

Místní školní rada měla v uplynulém roce 12 zasedání. Její předseda, starosta Ant.Hübner navštívil školu třikrát, místní školní inspektor Josef Preißler šestkrát.

Učitelská knihovna má 167 svazků a měla 17 výpůjček. Školní knihovna obecné školy má 133 svazků, chlapecké měšťanky 136 a dívčí měšťanky 84 svazků, výpůjček bylo 2544, resp. 1019, a 166.

Z nepovinných předmětů byla vyučována francouzština

Obecní knihovna byla v tomto školním roce spravována ředitelem školy Wanderem za pomoci jednotlivých učitelů a čítá v současnosti 686 svazků. uplynulém roce bylo 68 čtenářů, ti si vypůjčili 925 knih. Z poslední vůle daroval zakladatel knihovny, nezapomenutelný dobrodinec školy pan Anton Peukert st. 200 K a daru Spořitelního a záložního spolku (50K) .byly zakoupeny knihy v ceně přes 500 K.

Místní skupinou Rychnov Svazu Němců v Čechách zřízený a udržovaný polévkový ústav byl otevřen 2. prosince 1902 a 20. února 1903 zavřen, celkem bylo vydáno 1672 porcí chudým pilným dětem ze vzdálených osad a několika zcela chudým místním dětem. Celkový náklad na to obnášel 167 K,20 hal.Dary na to šly od místní skupiny Svazu,160 K, od Spořitelního a záložního spolku 50 K, , z úroků nadace Karla Preißlera 20K, z darů pěveckého spolku „Liederkranz“ 40 K a pěveckého spolku „Eintracht“ 30 K

str. 40

Učitelský sbor

a) obecná škola

V 1. tř. vyučoval učitel o.š.

Edmund Reiß

ve 2. tř.vyučoval učitel obec.školy

Aug.Lassika do 10. listopadu a

ve 3.tř	„	prozat. učitelka	Martha Burgheim od 1.3.
4.tř	„	učitel o.š.	Franz Hübner
v 5. chl.tř.	„	„	Wenzel Erben
5 dívčí tř.	„	prozat. učitelka o.š.	Richard Munser
			Rosa Spegele

b) chlapecká měšťanka

ředitel obecné a obou měšťanských škol Emil Wander
učitel m.š. Edmund Greipel, třídní v 1. tř.
„ Josef Czerwinka „ 2 tř.
„ Heinrich Huyer „ 3 tř.

c) dívčí měšťanka

ředitel školy Emil Sander
učitelka m.š. Paula Vogt, třídní v 1. tř.
„ Bettina Grießler. třídní ve 2. tř.

Katecheta P.Josef Jaeger vyučoval katolickému náboženství ve všech třídách obecné i měšťanských škol, starokatolickému nábož. duchovní Joh. Marschall z Jablonce každou sobotu od 10-11 hod. dopoledne.

Dívčí ruční práce vyučovala ve všech odděleních obecné a na měšťanské škole paní Marie Kletschka

Učitelství sbor vykonal 11 místních učitelství konferencí , jejichž hlavním bodem bylo hodnocení chování, píle a prospěchu žáků . Přednášky měli:ředitel Wander „Nebezpečí požáru ve škole“ a učitelka měšť.školy Bettina Grießlerová:“Tuberkulóza a škola.“

Sbírka učebních pomůcek škola byla rozhojněna novými přírůstkem od c.k. Okresní školní rady v obnosu 232 k90h, darem místního Spořitelního a záložního spolku v obnosu 150 K a jednotlivými učebními pomůckami os žáků a přátel školy.

Zdejší Spolek pro mateřskou školku , vydržující „Německou soukromou mateřskou školku (opatrovatelka sl. Gabriela Heyer,vedoucí ředitel školy E.Wander,) se musela pro vážné onemocnění opatrovatelky už začátkem června uzavřít

-----

19. červenec

Dnes uspořádala místní skupina Svazu Němců v Čechách zahradní koncert ve prospěch polévkového ústavu , bal dobře navštíven a vynesl značnou sumu 161 korun

str. 41

2. srpen

Dnes se konala slavnostní instalace nového faráře Franze Swobody ve zdejším farním kostele.

16. srpen

U příležitosti narozenin J.V.císaře uspořádalo obecní zastupitelstvo za účasti mnoha spolků a zástupců korporací slavnost. Na ní, jakož i na navazující mši byli účastni i v Rychnově se nacházející učitelé.

str. 42

1903 – 1904

1. září

Dnes byl zahájen nový školní rok prosebnou mší.

V obecné škole byly konečně otevřena paralelka k 1. třídě. neboť učitel Lassika opět nastoupil do služby.

V dívčí měšťanské škole byl otevřen s novým školním rokem 3. ročník. Jako další učitelská síla nastoupila učitelka měšť. školy sl. Adelheid Lorenz-ová.

Slečna Adelheid Lorenzová nar. 27. května 1872 v Jaroměři v Č., navštěvovala c.k. učitelský ústav pro učitelky v Praze (1891-1895) a získala vysvědčení dospělosti (10.7. 95 č. 24), oprávnění k vyučování pro obecné školy (13.11.1897 č.10) a pro měšťanské školy (22.11.1902 č. 43L), působila nejprve jako prozatímní učitelka na měšťanské škole v Horním Slavkově/ u Lokte v Sokolově nad Ohří, od 1. prosince 1897 jako prozatímní podučitelka v Jestřebí u České Lípy, od 22. září 1898 jako definitivní podučitelka ve Volfarticích (dekret z 22.8. č. 29787), od 10.9. 1901 do 15. 7 1903 na dívčí měšťanské škole v České Lípě a byla dekretem z 5.6. 1903 č. 22111 ustanovena jako učitelka měšťanské školy na zdejší dívčí měšťanské škole..

2. září

Pan učitel Richard Munser (5. třída chlapecká) požádal pro nemoc o dvou měsíční dovolenou. Výpomocná síla pro náš ústav odpadá. Následkem toho musely se obě páté třídy spojit.

3. září

V dnešním zasedání místní školní rady na návrh vedení školy schváleno zřízení paralelky k 2. třídě obecné školy (počet žáků 102) jednomyslně.

8. září

Protože učitelka měšťanské školy Bettina Grieblerová požádala o dobrovolný odchod ze školských služeb, byl dosavadní řídící školy Schulvereinu v Chlumu u Třeboně pan Franz Schier přikázán prozatím jako učitel 1. třídy zdejší dívčí měšťanky (dekret n11.9.03č.1923)

Pan Franz Schier , nar. 5. října 1875 v Dolních Chrášťanech /okr.Prachatice/ navštěvoval nižší 3 třídy reálného gymnasia v Prachaticích, c.k. učitelský ústav v Praze a Budějovicích, získal vysvědčení dospělosti s vyznamenáním (5.7.99 č.25) a osvědčení k vyučování na všeobecných obecných školách (20.11. 01 č. 22) působil na několika školách jako prozat. podučitel a od 1901-1903 jako prozat. řídící na dvoutrídni německé soukromé škole v Josefově-Chlumu okr..Třeboň.

14. září

Podle přípisu od okresní školní rady místní školní radě došlého přípisu z 11. září 1903 č. 1944 byla sl Bettina Grieblerová , učitelka měšť.školy, na vlastní žádost výnosem c.k. zemské školní rady z 2. září 1903 č. 35594 po uznání dosažených vynikajících výsledků ze svého místa propuštěna

str. 43

4. říjen

U příležitosti jmenin J.V.Císaře byla dnes ve zdejším farním kostele konána slavnostní mše, jíž se zúčastnili všichni žáci se svými učiteli.

10. říjen

V dnešní zasedání obecního zastupitelstva byly z místní školní rasou předloženého návrhu rozpočtu na r. 1904 vyškrtnuty příspěvky na byt pro ženaté učitele.

2. listopad

Učitel Richard Munser nastoupil dnes po dvouměsíční dovolené do služby.

14. listopad

V dnešním zasedání místní školní rady bylo pro obsazení učitelského místa na měšťanské škole pro II. odb.skupinu na zdejší dívčí měšťance vzata do návrhu sl. Henrieta Gattermann-ová , prozat. učitelka v Nové Bystřici, jako jediná uchazečka.

19. listopad

Na památku zesnulé m císařovny Alžběty se dnes konalo slavnostní requiem, zpívané žáky měšťanské školy , zúčastnili se žáci vedení svými učiteli.

3. prosinec

V dnešní m zasedání obecního zastupitelstva byly zadány zednické a truhlářské práce na schválení přístavbě vlastního malířského sálu a kabinetu při zdejší veřejné kreslírně zednickému mistru Augustu Ullrichovi.

10. prosinec

Ve dnech 1,4 a 10 prosince provedl inspekci obou měšťanských škol c.k. okresní školní inspektor Führich.

12. prosinec

V dnešním zasedání představenstva zdejšího pěveckého spolku „Liederkrantz“ byl čistý výnos dne 8. t.m. uspořádané dobročinné pěvecké tabule obnosu 121 K přenechán zdejším školám na opatření učebních pomůcek.

24. prosinec

Při dnešní vánoční nadílce pro chudé žáky zdejších škol bylo rozděleno 15 párů kožených bot a 76 K z nadačních úroků.

2. leden

Dnes byla zdejší mateřská školka po půlročním přerušení z důvodů onemocnění opatrovatelky Gabriely Heyerové znovu otevřena.

str. 44

13. leden

Podle sdělení c.k. zemské školní rady, s výnosem z 22. prosince 1903 č. 55 444, které dnes došlo místní školní radě bylo uděleno povolení ke zřízení prozat. paralelky ke 2. třídě obecné školy v Rychnově a její otevření se má stát s počátkem správního roku 1904.

21. březen

Dnes nastoupila prozatímní učitelka 2. třídy. sl. Emma Sartori na zdejší pětitřídní obecnou školu..

Emma Sartori nar. 22. prosince 1879 v Karlíně, navštěvovala c.k. německý učitelský ústav v Praze (vysvědčení dospělosti 6. července 1901, č. 41), ustavující dekret 19. března 1904 č. 90, L.b.Z. 12/506, B.S. II. 29.11.09

Žákovská besídka

ne 15. března se v sále hostince „U zlaté hvězdy“ (Joh.Michela) v 6 hod. večer konala školní besídka žáků chlapecké a dívčí měšťanky, která se tak všeobecně líbila, že musela být opakována 27. a 29. března a 2. dubna (velikonoční neděle) Pořad byl následující:

I. část Sborový zpěv a básně

úvod : Císař – báseň od (přednesl Wenzel, žák 5. tř.)

národní hymna (1.strofa)

1. Blumengespräch /Rozhovor květin) Jos.Getler (přednesly žákyně 3.tř.obecné školy)
2. Auf dem Bergen grünem Saume //Na zeleném okraji hor/ Lidová píseň ,zhudebnil Rocker
3. a) Wir sind ja schon bekannt /My se už známe/ báseň.dr.F.M.Wendt (Fr.Brosche,1.tř)
b)Mein Kleinod /Můj klenot/ báseň, H.L.Weber (žák Neumann, 4.tř.)
4. Der alte Barbarossa /Starý barbarosa/ báseň Fr-.Rückert, zhudebnil Fr.Silcher
5. a) Johann Sebus – báseň J.W.Goethe (Emmi Naschle , 3. tř. DívčíMŠ.)
b) Der tote Soldat /Mrtvý voják/ báseň Jos.G.Seidel (Arnold Lucke, 3.tř.ChlMŠ)
6. Die Ehre Gottes in der Natur / Sláva Boha v přírodě/ báseň VCh. F.Gellert, zhudebnil L.v.Beethoven
7. Die guten Hausgeister /Dobří domácí duchové/ báseň A.Ecke (5 žákyně 1.tř. DMŠ)
8. Kindersymphonie /Dětská symfonie/-složil Jos.Haydn

II. část „Der Märchenprinz „/Pohádkový princ/hry pro mládež Fr.Willkomm, hudba Gust.Kny, režie Hermann Wächter

otec	Arnold Lucke
matka	Natalie Preißler, Elsa Schiller
děti: Alf	Teodor Horn
Gertrud	Elsa Preißler, Marie Tischer
Karlchen	Preißler
Červená Karkulka	Marie Machke
vlk	Oskar Hoffmann
myslivec	Josef Zeh
dívka	Ida Fiedler, Ida Ullrich
Jeníček	Lydia Zappel
Mařenka	Augusta Peukert
Sněhurka	Anna Schmidt
čarodějnice	Marta Lucke

str 45

trpaslík	Erwin Ullrich
Šípková Růženka	Elsa Wenzel
Popelka	Marie Hillebrand
7.trpaslíků	Emil Kittel, Rudolf Jäger, Josef Drabke, Karl Ullrich, Oskar Palmel, Jos.Lang
kocour v botách	Josef Rillich
kuchař a pomocník	Eleonore Hübner, Aurelia Wenzel
sněhobílý a rudočervený	Elsa Kraus, Elsa Schmidt
Hloupý Honza	Rudolf Möldner
královna	Olga Weiß
elf, páže	Anna Lorenz, Marie Fischer

V přestávce druhého provedení byla panu řediteli a učiteli Richardu Munserovi místní školní radou a některými příznivci školy vzdána čest.První,u byla věnována cenná váza s věnováním, druhému cenná taktovka.

Třetí provedení bylo určeno jen dětem a přístupné bez vstupného. Také přišly děti z Pulečného a Dalešic.

Při všech představeních byl sál zcela plný, Příjmy byly 591 K 44 h, výdaje obnášely 147 K 80 h. Tak byl čistý výnos 443K 64 h dán do fondu na školní pomůcky.

„Gablonzer Tagblatt“ a „Gablonzer Zeitung“ o tom přinesly následující zprávu:

Školní představení rychnovských měšťanských škol všeobecně překvapila zcela vynikajícími výkony dětí. Díky za to patří učitelům a zde v první řadě schopnému sbormistrovi učiteli Richardu Munserovi a neúnavně činnému řediteli měšťanské školy Emilu Wanderovi . který zajistil také nastudování cenných trpaslíků. Zvláštní dík patří také sl.Irmě Czerwinkové za výborný klavírní doprovod jakož i zdejšími divadelními ochotníky , kteří nejenže umožnili provedení divadelního kusu „Pohádkový princ“ tím , že zapůjčili postavené jeviště, ale dali i učitelům různým způsobem pomohli při provedení hry. Zvláště je třeba vyzdvihnout také vstřícnost zdejšího pěveckého sboru „Liederkranz“za propůjčení nástrojů a dekorační látky. Za významný výnos 450 K děkujeme především obecnstvu, nakloněnému dětem a škole z Rychnova a okolí. Tento čistý výnos přinese jistě ovoce k užitku a prospěchu naší školní mládeže.

Také ředitelství opakovaně na tomto místě ještě jednou vřele děkuje všem, kteří přispěli k ojedinělému úspěchu tohoto školního představení !

18. duben

Včera a dnes provedl inspekci pan c.k. okresní školní inspektor Karl Führich ve zdejší pětileté obecné škole . NA závěr inspekce se konala konference, na níž pan inspektor o závěrech a dosažených výsledcích vyučování velice uspokojivě.

str. 46

13. květen

Dnes u příležitosti biskupské visitace od včera zde dlíci světící biskup dr. Th.Frindt z Prahy udělil žákům zdejší obecné školy a měšťanských škol svátost biřmování.

6. červen

Na dnešním zasedání obecního zastupitelstva byli nově zvoleni do místní školní rady.Eduard Fischer, Vinzenz Peukert, A.F.Lang, Karl Seiboth, a Anton Peukert, jako náhradníci Karl Wabersich a Ferdinand Lang.

18. červen

Dnes odpoledne uspořádal učitelský sbor dívčí měšťanky se žákyněmi výlet vlakem do Liberce-na Harcovskou přehradu do botanické zahrady –Rudolfova-stavbu bedřichovské přehradu – Janova-a tramvají zpět do Rychnova Za chudé žákyně daroval na to pan Josef Pilz 5 K a zdejší Spořitelní a záložní spolek 20K

2.. červenec

Dnes uspořádali výlet žáci 2 a 3. třídy měšťanky . Tramvají do Janova, -přehrada Bedřichov-Kristiánov-ústav hluchoněmých- Bílý Potok-Hejnice-Libverda- Raspenava a zpět vlakem do Rychnov. Výlet proběhl velice dobře.

8. červenec

Rovněž dne s s 1. ročníkem měšťanky podniknut výlet vlakem do Polínková-Ještědský hřeben-krásná vyhlídka-Liberec-botanická zahrada- a zpět vlakem.Oba celodenní výlety umožnily dary pana Antona Peukerta, obchodníka v obnosu 40 k

9. červenec

Dnes se ve Smržovce konala letošní okresní učitelská konference.

15. červenec

Děkovnou mší byl zakončen letošní školní rok

Výroční zpráva

Školní rok začal 1. září 1903 a byl ukončen dnes 15. července 1904

V dívčí měšťanské škole byl 1. září 1903 otevřen třetí ročník a pětiletá obecná škola (se dvěma paralelkami) rozšířena o prozatímní paralelku ke 2. třídě(1.1.1904). Otevření této třídy ale z důvodů nedostatku učitele byla otevřena až 1.4., kdy nastoupila službu prozat. učitelka 2. tř. sl Emma Sartori na zdejším ústav. Obě páté třídy musely spojeny do jedné třídy po celý rok pro nemoc učitele 1. tř. Augusta Lassiky , která nastala 4. září 1903 a byla ukončena jeho pensionováním 20.ledna t.r.K tomu onemocněl ještě začátkem školního roku učitel 1. tř. Richard Munser, takže během jeho dvouměsíční zdravotní dovolené obě první třídy musely být spojeny.
str. 47

Počet školou povinných dětí:

v obecné škole	221 chl., 225 dívek =446,	přijato: 230 chlapců	234 dívek,dohromady 464
na chlapecké měšťance	75 chlapců	129 “	
na dívčí měšťance	84 dívek	89 dívek	

Počet na konci školního roku školu navštěvujících žáků .....

obecnou školu: 248 chlapců, 220 dívek, dohromady 438
chlapeckou měšťanku: 100 chlapců
dívčí měšťanku: 67 děvčat

Podle mateřské řeči bylo

na obecné škole	:426 Němců,	12 Čechů
na chlapecké měšťance	: 93 Němců,	7 Čechů
na dívčí měšťance:	63 Němců	4 Češi

Počet všech odučených půldnů:

OŠ:	178 136	navštíveno 171 822 (96,46%)	oml. 5793 (3,25%)	neoml. 521(0,29%)
Chl.MŠ	45 028	„ 44 157 (98,07%)	820 (1,82%)	49(0,11%)
Dív.MŠ	30 511	29 037 (95,17%)	1359 (4,45%)	115(0,38%)

Zdravotní stav žáků byl dobrý, epidemické choroby nevyskytly.

Oznámení c.k. okresní školní radě pro neomluvené hodiny bylo 21, na základě toho následovalo 21 napomenutí , žádný trest

O nedělích a svátcích vodili učitelé žáky od 3. třídy výše na ranní bohoslužby do kostela.

Žáci vyšších ročníků obecné školy a škol měšťanských byli dvakrát u zpovědi a přijímání , dne 13. května bylo biřmování.

Místní školní rady měla během roku 9 zasedání, Předseda MŠR, starosta Ant. Hübner, navštívil školu třikrát, místní školní inspektor Josef Preißler čtyřikrát.

Učitelská knihovna čítá 170 svazků a měla 19 výpůjček. Obecná škola má 136 svazků, knihovna chlapecké měšťanky 146 a dívčí měšťanky 91 svazků, bylo 2027, resp. 1033 a 714 výpůjček. Obecní knihovnu spravoval v tomto školním roce ředitel Emil Wander a učitelka měšť.školy Adelheid Lorenzová, čítá kolem 700 svazků. V uplynulém roce mělo 51 čtenářů 746 výpůjček Obecní knihovně daroval zdejší Spořitelní a záložní spolek 50 K, za ně byly opatřeny nové knihy.

Místní skupinou Rychnov Svazu Němců v Čechách zřízený a vydržovaný polévkový ústav byl otevřen 3. prosince a ve 47 dnech vydal chudým dětem ze vzdálených osad a mimořádně i zdejšími 2361 porcí. Celkový náklad obnášel 165 K 47 h, a výdaje a zařízení dala místní skupina ještě 100 K Místní školní rady poskytla místnost v budově obecné školy a materiál na otop. Vyvažování obstarávaly každý týden dvě dámy, (členky Svazu) zdarma, v dozoru při výdeji se střídali učitelé obecné školy a ředitel .

str. 48

Učitelský sbor

a) na obecné škole

V 1. třídě vyučovala prozat. učitelka II.tř. Rosa Spegele od 1.9 – 19.11 sama, od 20.11. počínaje 1.třidu chlapců

V 1. dívčí třídě od 20.11 počínaje prozat. učitelka II. tř. sl.Marta Burgheim. Ta učila 2. tř. sama od 1.9. do 31. 10.

Od 1.11 sám učitel I.tř. Richard Munser, od 1.4 do 15.7. ve 2.tř. chlapců

Ve 2.tř. dívek od 1.4. -15.7. prozat. učitelka II.tř. Emma Sartori

Ve 3. třídě učil Edmund Reiß

Ve 4.. třídě Franz Hübner

v 5. tř. chl. a dívčí Wenzel Erben

b) na chlapecké měšťance

Ředitel školy Emil Wander vedl obecnou a obě měšťanské školy (III.odb.sk. a francouzština)

Učitel m.š. Heinrich Huyer (III odb.sk.) byl třídním v 1. tř.

„ Edmund Greipel (II.o.s.) „ 2. tř.

„ Josef Czerwinka (I.os.s) „ 3. tř.

b) na dívčí měšťance

prozat. učitel m.š. Franz Schier byl třídním 1. tř.

učitelka m.š. Paula Vogt „ 2. tř.

„ Adelheid Lorenz „ 3. tř

Katecheta P. Josef Jäger vyučoval katolické náboženství ve všech třídách obecné i měšťanských škol. , starokatolický duchovní Jos. Marschall z Jablonce vyučoval náboženství každou sobotu od 10 – 11 hod

Výuku dívčích ručních prací . zajišťovala paní Kletschková , jen ve 2. tř. obecné(2. oddělení) vyučovaly tomuto předmětu učitelky sl. Spegele a sl. Marta Burgheimová.

Učitel'ský sbor konal 11 měsíčních porad , na nichž bylo hlavním bodem chování a prospěch umů. V průběhu školního roku byly pozměněny učební plány aby odpovídaly novým učebnicím obecné školy a učební plán dívčí měšťanky byl zpracován a získáno bylo jeho schválení školskými orgány.

Sbírka učebních pomůcek školy byla zvětšena přírůstkem od c.k. okresní školní rady v obnosu 213 K a dary zdejšího Spořitelního a záložního spolku :150 K, pěveckého spolku „Liederkrantz“:121 K (výnos pěvecké tabule) , jednotlivé pomůcky darovali členové učit. sboru (sl. Lorenzová darovala celou serii modelů na kreslení) – a jednotliví žáci

Zdejší Německým spolkem pro mateřskou školku vydržovaná soukromá školka (vedoucí ředitel Wander), opatrovatelka sl.Gabriela Heyerová) byla po úplném uzdravení opatrovatelky dne 1. ledna 1904 opět otevřena.

str. 49

Konečně budiž zde zmíněno, že žáci obecné i měšťanské školy v důsledku krásného letního počasí pod dozorem jednotlivých třídních učitelů a učitelek se pilně koupali na koupališti pana Joh.Michela (28 třídních dnů plavání 885 koupajících se)

S koncem školního roku opustil pan učitel m.š. Edmund Greipel Rychnov, aby nastoupil do nově zřízené chlapecké měšťanské školy v Budišově nad Budišovkou (Morava) Pan Greipel po dobu svého čtyřletého působení na naší chlapecké měšťance se prokázal jako stejně schopný jako svědomitý učitel a zasloužil se zejména o uspořádání a upravení sbírek učebních pomůcek. Škola a celý učitel'ský sbor a jeho žáci ho budou vděčně vzpomínat. Místní školní rada mu při odchodu vyslovila pochvalné uznání za jeho úspěšné působení na naší škole.

-----

17. červenec

Dnes slavil Německý tělocvičný spolek (Turnverein) slavnost 40 let svého založení., spojenou s jízdou Jablonecko-Hodkovického okresu a závody (pětiboj)

14. srpen Dnes oslavil zdejší Spolek vojenských vysloužilců (Militär-Veteranen Verein) 470 let svého založení. a zároveň narozeniny J.V. císaře. O spolek vysoce zasloužilý člen, zesnulý MUDr Franz Möller dostal o tomto slavnostním dni pamětní desku ,odhalenou na radnici.

str. 50

1904 - 1905

1. září

Dnes byl zahájen školní rok prosebnou mší sv.

V obecné škole bylo umožněno po nástupu prozat. učitele II.tř. Oswalda Tatauna otevřít všech 8tříd (5tříd a paralelky k 1, 2 a 5. třídě).

Oswald Tataun, nar. 3. března 1881 v Horním Tanvaldu v Čechách navštěvoval chlapeckou měšťanku v Jablonci a c.k. učitel'ský ústav Liberci (1895-1899) složil zde maturitu (vysvědčení dospělosti 26. června 1899 č. 25) a 10. listopadu 1901 č.20 dostal osvědčení k vyučování s úspěchem, působil 5 let jako prozatímní učitel 2.tř. na 4.třídní obecní škole ve Skoroticích (okr.Ústí n.L.) a byl dekretem z 21. června 1904 č. 1201 okresní školní rady ustanoven jako prozatímní učitel na zdejší obecné škole.

Také na chlapecké a měšťanské škole byl učitelský sbor kompletní, když nastoupila učitelka měšť.školy Henrietta Gattermann-ová a zároveň byl přeložen prozat.učitel Fr. Schier z dívčí měšťanky na chlapeckou na místo učitele Edmunda Griepela, který odešel do Budišova na Moravě.

Henriette Gattermann se narodila 29. června 1880 v Boru v Čechách, navštěvovala c.k.ústav pro učitelky v Praze (1895-1899) a získala tam vysvědčení dospělosti s vyznamenáním (15.7. 1899 č. 7), vysvědčení k učitelskému oprávnění (14.11.1901 č.6) a oprávnění pro vyučování na měšťanských školách II.odb.skupiny (11.5.1902 č. 19), působila od 1. září 1890 jako učitelka na obecné a měšťanské škole v Nové Bystřici a byla dekretem zemské školní rady z 22.1. 1904 č. 57140 ustanovena jako definitivní učitelka na zdejší měšťanské škole dívčí (nástup 1. září 1904).

3. září

Na dnešním zasedání místní školní rady bylo usneseno zřízení paralelní 3.třídy obecné školy pro přeplnění (109 žáků).

4. říjen

U příležitosti jmenin J.V. císaře byla dnes slavnostní bohoslužba ve zdejším farním kostele , jíž se zúčastnili učitelé s žáky.

15. září

Dne 15. září byla otevřena soukromá mateřská školka zdejšího Německého spolku pro školky a místo opatrovatelky sl Gabriely Heyerové, která odešla 15. července 1904, nastoupila sl Hedwig Lischka z Frýdlantu.

19. září

Dnes byl otevřen malířský sál s kabinetem, který postavila obec nákladem 17 000 K pro veřejnou kreslírnu.

str. 51

21. září

Na obsazení učitelského místa 2. třídy byl na dnešní místní školní radě na prvním místě do návrhu vybrán od 1. září t.r. na obecné škole působící prozat. učitel II. třídy Oswald Tataun

19. listopad

Na památku naší zesnulé císařovny Alžběty bylo dne s ve zdejším farním kostele requiem, jehož se zúčastnili žáci pod vedením učitelů.

22. listopad

V posledním týdnu, 17-22. t.m. skládal zdejší učitel obecné školy I.tř, Wenzel Erben v Trutnov zkoušky na učitele měšťanské školy pro I. odb.skupinu.

24. listopad

V noci ze včera na dnešek našli smrt v novostavbě v Dolní Dobré Vodě tři muži, kteří se nadýchali uhelného plynu.

23. prosinec

)Dnes uspořádalo představenstvo Německého spolku pro školky v učebně mateřské školky vánoční slavnost, která měla uspokojujivý průběh.

24. prosinec

Při dnešní vánoční slavnosti pro chudé školáky zdejších škol bylo rozdáno 15 párů kožených bot a 80 K z nadačních úroků 27 potřebným dětem.

21. leden

Výnosem zemské školní rady z 5. ledna 1905 č. 57643 byla schválena paralelka 3. třídy na zdejší obecné škole pro zbytek školního roku 1904/05 a tím systemizováno učitelské místo prozat. učitele resp. učitele 2. třídy.

30. leden

Dnes měl přednášku řídící učitel Josef Füssl z Kronstadtu Jižní Afrika Transvaal, o svých zážitcích během 13 letého pobytu v Natalu a v bývalých jihoafrických republikách, která žáky plně uspokojila.

9. únor

Dne 7. a 9. ledna provedl inspekci na obou měšťanských školách pan c.k. okresní školní inspektor Karl Führich na následující učitelské konferenci se vyjádřil skutečně uspokojivě o chování, vyučovacích metodách a docílených výsledcích.

13. únor

Dnes ráno o 1/2 7 zamřela nečekaně manželka zdejšího ředitele školy paní Emmi Šankr na ochrnutí plic. ve 38 letech.

1. březen

Dnešním dnem byl učitel obecné školy 1.tř. Wenzel Erben přeložen jako prozat. učitel měšťanské školy Josefov., okr. Jablonec. Týž působil jako učitel II. a 1. třídy na zdejší obecné škole a zanechává vzpomínku jako pilný, povinností dbalý učitel a kolega.

str.52

Na jeho místo byl ustanoven jako prozat. učitel II.třídy Emil Preißler z obecné školy v Dolním Tanvaldu ke dnešnímu dni ve stejné funkci jako odcházející učitel

Emil Preißler nar. 18. března 1883 v Jablonci, navštěvoval c.k. učitelský ústav v Liberci (1897-1901) získal tam vysvědčení dospělosti (4.7.1901 č.20) a oprávnění k vyučování (11.11.1901 č.47) a působil dosud jako prozat.učitel II.tř. na obecné škole v Šumburku n.Desnou a v Dolním Tanvaldu(dekret okresní školní rady pro Rychnov u 48.2.1905 č. 432).

Zároveň byla dnes otevřena paralelka pro 3. třídu, neboť prozat. učitelka II. tř. sl.Felizitas Grund-ová byla sem přeložena z Horního Maxova.

Felicitas Grund, narozená 27. srpna 1885 v Krásné Lípě okr.Rumburk navštěvovala v letech 1901-1904 soukromý ústav pro vzdělání učitelek v Chebu, získala tam vysvědčení dospělosti (11.7. 1904 č. 8) a působil od 1. září 1904 jako prozat. učitelka v Tiefenbachu a Horním Maxově (dekret okresní školní rady pro Rychnov 21.2.1905)

30. březen

Dnes provedl inspekci v jednotlivých třídách obecné školy c.k. okresní školní inspektor pan Karl Führich.

27. duben

Po provedené inspekci ostatních tříd obecné školy se konala za předsednictví pana c.k. okresního školního inspektora inspekční konference.

30. duben

Dnes se pod vedením regenschoriho Adolfa Hübela ve zdejším farním kostele bylo provedeno oratorium „Svatá Cecílie“/Die heilige Cäcilia) od Wiltbergera.

7. květen

Při příležitosti 100. výročí úmrtí(9.květen 1905) našeho největšího básníka Friedrich Schillera byla uspořádána Schillerova oslava Schillerovým koncertem pěveckého sboru „Liederkranz“ za spolupůsobení liberecké vojenské kapely.Hlavním číslem pořadu bylo znamenité provedení velké skladby „Píseň o zvonu“/Das Lied. von der Glocke/ od Romberga

9. květen

Dnes dopoledne se konala v kreslíně měšťanské školy Schillerova oslava pro žáky zdejší obecné a měšťanských škol za účasti místní školní rady s následujícím pořadem:

1. preludium, hrál učitel Richard Munser
2. slavnostní projev učitele m.š. Josefa Czerwinky
3. Schillerova píseň.báseň Hanse Sommera pro trojhlasý dívčí sbor s doprovodem harmonia , skladatel Hans Wagner
4. Píseň o zvonu . Deklamace 10 žáků a žákyň
5. Naděje. Schillerova báseň , komponovaná pro dvojhlasý žákovský sbor od J.Fr.Reicharda

str. 53

6. Rozdílání slavnostních darů: Schillerovo číslo časopisu Österreichs deutsche Jugend všem žákům
7. Závěrečné slovo ředitele školy Emila Wandera
8. Národní hymna

Učitelským sborem opatřená velká Schillerova busta , ozdobená zelenými rostlinami a černo-žlutou drapérií ozdobený podstavec přispěl ke krásné a povznášející slavnosti.

28. a 29. červen

Po oba dny se konaly nové volby do zdejšího obecního zastupitelstva

8. červen

Dnes se na zdejších školách konalo náboženské zkoušení , které provedli arciděkan P. Bauer z Liberce a okresní vikář farář P. Vogl z Rýnovic.

1. červenec

Dnes se ve Smržovce konala okresní učitelská konference.

18. červenec

Dnes byl slavnostní mši ukončen školní rok.

Výroční zpráva

Školní rok 1904 – 1905 začal 1. září 1904 a skončil dnes, 15. července 1905.

Ve třetí třídě obecné školy mohlo být už v minulém roce (1903/4) požadované zřízení paralelní třídy, které pak následovalo v lednu 1905, teprve od března realizováno, kdy do služby nastoupila prozat. učitelka II.tř, Felicitas Grund.Za prozat.učitele měšť.školy

Wenzela Erben, učitele I.tř., přeloženého na chlapeckou měšťanku do Josefova, nastoupil učitel II.tř. Emil Preißler do učitelského sboru obecné školy.

Počet školou povinných dětí:

OŠ 230 chl., 229 dívek=402, přijato 219 chl. 245 d. = 464

MŠ chl. 95 chl. „ 129 chl

MŠ dív. 75dívek 85 d.

Počet dětí, které navštěvovaly školu ke konci šk.,roku

OŠ 206 chl. 236 dívek = 442

MŠ chl. 100 chl.

MŠ dív. 61 dívek

Podle mateřské řeči byli:

OŠ 433 Němců 9 Čechů

MŠ chl. 96 „ 4 „

MŠ dív. 61 „ 4 „

Počet všech půldnů činil:

OŠ 176 069 navštíveno 167 157 (94,65%) omlučeno 8585 (4,87%) neoml.327(0,18%)

MŠchl. 44 760 „ 43 076 (96,23%) „ 1629 (3,64%) „ 57(0,13%)

MŠ dív. 28 336 „ 26 489 (93,48%) „ 1343 (4,74%) „ 504(1,78%)

Zdravotní stav žáků byl skutečně dobrý, epidemické choroby se nevyskytly.

str.54

Během školního roku zemřely: Vlasta Hollmann-ová (7.10) 1.tř..MŠ dívčí, Marie Dedek-ová (2.1.) 2.tř.obecné šk., Anna Pelzel-ová (29.5) 3 tř,ob.školy

Oznámení okresní školní radě pro neomluvenou neúčast bylo 24,

O nedělích a svátcích byli žáci počínaje 3. střídou ob.školy pod dozorem učitelů voděni na ranní mši svatou do kostela.

Žáci vyšších tříd obecné školy a školy měšťanských byli třikrát u zpovědi a přijímání.

V posledních třech měsících chodili žáci při příznivém počasí na koupaliště . Koupalo se 52 dnů 1637 žáků.

Místní školní rada měla v průběhu školního roku 8 zasedání.

Učitelská knihovna čítá 172 svazků a měla 11 výpůjček

Žákovská „ OŠ 132 „ „ 3221 „ 147 čtenářů.

„ MŠchl. 146 „ 1009 „ 121 „

„ MŠ dív. 95 „ 783 „ 80 „

Obecní knihovnu spravoval v tomto roce ředitel školy Emil Wander za pomoci učitelky Henrietty Gattermannové a Marty Burgheimové. Čítá kolem 700 svazků, v uplynulé periodě měla 60 čtenářů a 643 výpůjček. Knihovně daroval zdejší Spořitelní a záložní spolek jako každoročně 40 K , za něž byly opatřeny nové knihy.

Rychnovskou místní skupinou Svazu Němců v Č. zřízený a udržovaný polévkový ústav byl otevřen 1. prosince 1904 a během 44 dnů bylo podáno 2980 porcí polévky potřebným dětem ze vzdálených osad jakož i jednotlivým velmi chudým dětem z Rychnova. Celkové vydání bylo 181 K 08 h.,(jedna porce tak za 6,08 h) Místní školní rada poskytla místnost jakož i

otop. Vyvařování obstarávaly jako loni střídavě dvě ženy a dívky –členky Svazu zdarma,, dozor během jídla měli střídavě učitelé obecné školy a ředitel.

Učitelský sbor

a) obecná škola

V 1.tř. chlap.	vyučoval	učitel I.tř.	Franc Hübner
dívčí		prozat.učitelka	Emma Sartori
2.tř. chlap. do 28.2 1905		def.učitel I.tř.	W.Erben
od 1.3. 1905		proz.učitel II.tř.	Emil Preißler
.dívky		proz.učitelka II.tř.	Marta Burgheimová
3.tř. do 28.2		def.učitel I.tř.	Richard Munser
chlap od 1.3			” ”
dívky od 1.3		proz.učitelka II.tř.	Felicitas Gruntová
4.tř.		def. učitel II.tř.	Oswald Tataun
5.tř. chlap.		def.učitel I.tř.	Eduard Reiß
dív.		proz.učitelka II.tř.	Rosa Spegele

str.55

V listopadovém termínu složil s úspěchem def. učitel I.tř. Wenzel Erben zkoušky opravňující k vyučování na měšťanských školách I.odb.skupina a v květnovém termínu prozat. učitelka II.tř. Marta Burgheimová získala oprávnění k vyučování na obecných školách na c.k. učitelském ústavu v Trutnově

b) měšťanská škola chlapecká

Ředitel měšťanské školy Emil Sander , správce obecné školy a obou měšťanských škol

def. učitel m.š. Josef Czerwinka	třídní	1.tř.
„ Heinrich Huyer		2.tř.
prozat. učitel m.š. Franz Schier		3.tř.

c) měšťanská škola dívčí

def..učitelka m.š. Adelheid Lorenzová	třídní	1.tř.
„ Henriette Gattermannová		2.tř.
„ Paula Vogtová		3.tř.

Katecheta P- Josef Jaeger vyučoval katolické náboženství ve všech třídách měšťanské školy a v 1,3 , 4 a 5 tř. školy obecné,, farář P. Franz Svoboda ve2. třídě obecné školy.

Starokatolické náboženství vyučoval každou sobotu od 10 -11 hod. od 1.9.1904 do 18.3. 1905 starokatolický duchovní Johann Marschall a od 15.4. do 15.7.1905 starokatolický duchovní Ad.Schindelar z Jablonce.

Vyučování dívčích ručních prací zajišťovala def. industriální učitelka Marie Kletschková, ve 4. tř. obecné školy sl Emma Sartori a v 5. tř obecné sl.Rosa Spegele.

Učitelský sbor měl 11 měsíčních porad, kde byly hlavními body porady o chování , píli a prospěchu žáků.

Sbírka učebních pomůcek byla rozhojněna o obnos 169 K, které darovala okresní školní rada, a dary zdejšího Spořitelního a záložního spolku (150 K) a příspěvky žáků (42 K) jakož i jednotlivými dary učitel. Zmíněno budiž opatření Schillerovy busty učitelským sborem. Za všechny dary budiž zde vdán srdečný dík

Zdejší Spolkem pro mateřskou školku vydržovaná Německá soukromá mateřská školka (správce ředitel měšť.škol Emil Sander , opatrovatelka sl Hedwig Lischka od 15.9. 1905 opatrovatelka paní Anna Elisabeth Seidel) byla v uplynulém školním roce navštěvována 21 dětmi.

-----
20 srpen

75. narozeniny J.V. našeho císaře byly dnes v neděli oslaveny nástupem všech spolku, projevem starosty Antona Hübnera a slavnostní mší ve zdejší farním kostele

25. srpen

Podle sem došlého přípisu povolila c.k. zemská školní rady výnosem z 28. července 1905 č. 29571 zavedení nepovinné francouzštiny na zdejší dívčí měšťanské škole.

str. 56

1905 – 1906

1. září

Dnes byl zahájen nový školní rok prosebnou mší sv.

Onemocněním učitelky Rosy Spegele na plicní katar bylo vedení nuceno sloučit paralelku ke 3. třídě

2. září

Na dnešním zasedání místní školní rady bylo rozhodnuto, neprodleně požádat o ponechání paralelky ke 3. třídě obecné školy

15. září

Dnes se rozloučil P. Jaeger s učitelským sborem a nastoupil jako prozat.katecheta na obecných školách v Jablonci. Pan P. Josef Jaeger si během svého 4 ½ letého působení na zdejší škole plnou důvěru svých kolegů a všeobecně se jeho odchodu do Jablonce lituje.

4. říjen

Jmeniny J.V. našeho milostivého císaře Františka Josefa I. byly dnes obvyklým způsobem oslaveny slavnostní mší v kostele

5. říjen

Dnes nastoupil P. Anton Ramesch jako prozatímní katecheta měšťanských škol do služby na zdejší obecné a měšťanských školách.

P.Anton Ramesch , nar. 26. února 1873 v Nových Křečanech okr. Šluknov v Č., byl 10. července 1898 vysvěcen na kněze , byl od 11. srpna 1898- do 30. dubna 1905 kooperátorem v Jílovém okr.Děčín, a od 1. května do 10. října 1906 administrátorem v Těchlovicích okr. Děčín a byl dekretem c.k. okresní školní rady v Jablonci ustanoven jako prozat. katecheta na zdejší obecné a obou měšťanských školách.

21. říjen

Dnes se konaly nové volby obecního představenstva .Starostou byl znovu zvolen Anton Hübner

24. říjen

Podle přípisu c.k. okresní školní rady v Jablonci z 16. října 1905 byla na vlastní žádost propuštěna ze školských služeb prozat. učitelka II. tř. Rosa Spegele. Na její místo nastoupil prozat. učitel II.tř. Oskar Marschall.

Oskar Marschall nar. 8. .1884 v Tanvaldu v Č. navštěvoval měšťanskou školu v Tanvaldu. 3. třídu reálné školy v Č.Lípě a c.k. učitelský ústav v Litoměřicích.(vysvědčení dospělosti...)Jeho ustanovení na zdejší obecné škole bylo dáno dekretem c.k. okresní školní rady Jablonec z 16. října 1905 č. 2422 , Dne 20. října 1905 nastoupil zde do služby.

18. listopad

Na památku zesulé J.M.císařovny Alžběty bylo dnes provedeno requiem , jemuž byla přítomna školní mládež se svými učiteli.

str.57

1. prosinec

Dnešním dnem odchází po jednoměsíčním působení učitel Oskar Marschall ze sboru zdejší obecné školy. Na jeho místo přišla prozat. učitelka II.tř. sl. Adele Rundensteiner-ová Adela Rundensteinerová se narodila 8. června 1886 v Č. Budějovicích , navštěvovala měšťanskou školu a 1901/2 -1904/5 čtyři ročníky německého soukromého ústavu pro výchovu učitelek v Č.Budějovicích (vysvědčení dospělosti 30. června 1905 č.30), působila od 15. září do 30. listopadu jako náhradnice na dívčí obecné škole v Jablonci –Údolní ulice(dekret OŠR 2.9.1905 č. 2425) a byla dekretem z 20. listopadu 1905 č. 2176 ošr. ustanovena dnešním dnem jako prozatímní učitelka II.tř. na zdejší obecné škole,

23. prosinec

Dnes uspořádala zdejší výbor spolku pro mateřskou školku v učebně mateřské školky obvyklou vánoční nadílku , která díky bohatým darům umožnila postavení velkého pěkně ozdobeného vánočního stromku a bohaté podílení chovanců vánočkami, jablky, ořechy, pečivem a obrázkovými knížkami.

24. prosinec

Při dnešní vánoční nadílce pro chudé žáky bylo darováno 26 párů kožených střevíců a bot a 72 K z nadačních úroků.

16. leden

Včera večer okolo 10 hod. byl sem příslušný a zde bydlící Karl Hartig, úředník spořitelny v Jablonci na cestě z Dolní Dobré Vody do Rychnova nalezen omráčený ranou do týla .Jelikož nebohému byla odcizena náprsní taška a hodinky s řetízkem, lze s jistotou tvrdit, že šlo o zálučné loupežné přepadení. Všeobecná je účast na osudu všeobecně oblíbeného schopného mladého muže a jeho rodiny. Podezřelý z činu byl už zatčen.

21. leden

Včera večer byl zatčen vrah nešťastného Karla Hartiga , který stále bojuje o život, v osobě pekařského pomocníka z Mašova u Turnova , jménem Nejedlo ,který chtěl prodat hodinky vetešníkovi v Jablonci.Svůj zločin okamžitě přiznal.

1. únor

Dnes byla otevřena paralelka ke 4. třídě obecné školy a na toto místo nastoupil prozat. učitel II. tř. Ferdinand Necesany.

Ferdinand Necesany , nar. 31. března 1881 v Nové Vsi u Chrastavy, navštěvoval měšťanskou školu v Chrastavě,1896-1900 4. ročníky c.k. učitelského ústavu v Liberci (vysvědčení dospělosti červen 1900, oprávnění k vyučování listopad 1902), působil jako prozat. učitel II. tř. v Dolních Pertolticích a Bulovce okr. Frýdlant, e Víšce a Hrádku okr.Liberec jako prozat. učitel I.tř. ve Václavicích okr.Liberec a od 4.6. 1903 . do 31.6. 1906 jako prozat. a defin. vojenský učitel na c.k. vojenské obecné škole v Zadaru.

str. 58

8. únor

Dnes se za mimořádně veliké účasti konal pohřeb Karla Hartiga zesnulého. v okresní nemocnici v Jablonci dne 5. t.m. ,tedy přesně po 3. týdnech od loupežného přepadení . Otřesná vražda upomíná na loupežnou vraždu přesně před 100 lety v Plánském lese u Klinerova kříže, kde byly zavražděna starší žena z Rychnova.

1. březen

Dnes nastoupil učitel měšťanské školy Friedrich Endler prozatím svou službu na zdejší chlapecké měšťance , kdežto prozru. učitel Franz Schier nastoupil do učitelského sboru obecné školy Friedrich Endler , nar. 12. června . 1880 v porubném, navštěvoval měšťanskou školu v Tanvaldu 1896-1898, c.k. učitelský ústav v Liberci (vysvědčení dospělosti 22.6.1899 č.5, oprávnění pro obecné školy 10.11.1901 č.4, oprávnění pro měšťanské školy 29.5.1905 č.8) a působil jako prozat. učitel II.tř. na obecných školách v Rádle a Polubném , na této škole též jako definitivní učitel II.tř. pak jako prozat. učitel měšťanské školy v Jablonci (dekret pro Rychnov z 12.-2.1906 č. 327 ošr Jablonec).

21. březen

Dne 15. a 21. března provedl inspekci na zdejší chlapecké a dívčí měšťance pan c.k. okresní školní inspektor Karl Fühlich.

13. duben

Trvale horké počasí umožnilo dnes koupání na koupališti Joh.Michela v Pláních.

18.duben

Dnešním dnem nastoupil pan učitel měšť. školy Heinrich Huyer tříměsíční dovolenou k návštěvě kreslířského kursu na c.k. státní průmyslové škole v Liberci .Suplování jeho hodin převzali učitel m.š. Friedrich Endler, učitel o.š. Franz Schier a ředitel Emil Wander.

21. duben

Dne 13.a 21. dubna provedl inspekci na zdejší pětiletou obecnou školu pan c.k. okresní školní inspektor Karl Fühlich.

21. duben

Dnes odpoledne okolo ½ 6 jel dvorní vlak , který vezl J.V. našeho císaře k návštěvě do Liberce (Českoněmecká výstava , otevření 17. června) a do Jablonce. Vlak projel zdejší stanicí slavnostně vyzdobenou a opatřenou prapory

24. červen

Dnes v 11 hod, 20min. dopoledne přijelo J.V. vozem z Jablonce v doprovodu svého dvora do Rychnova . a odtud dvorním vlakem nastoupil zpáteční cestu do Vídně. Celý Rychnov, zvláště Nádražní ulice počínaje kostelem ryla ozdobena prapory a mnohé domy byly krásně dekorovány. Na náměstí před mostem zřídila obec nádhernou slavobránu . Stejně imposantně a nákladně bylo vyzdobeno nádraží kde obecní zastupitelstvo a padesát bíle oděných dětí nastoupili k přivítání J.Veličenstva. Od nádraží až k náměstí stály špalírem místní spolky z Rychnova a Pulečného, jakož i učitelé vedená školní mládež jmenovaných obcí a z Rádla

str. 59

zatímco slavnostně naladěné publikum stálo po stranách ulice až ke kostelu.

Při nádherném císařském počasí přijel císař ve stanovenou dobu pozdravován bouřlivým voláním Sláva, zdar, na cestě od kostela na nádraží stojícím obyvatelstvem. Na nádraží, kde se konalo oficiální uvítání, pozdravil starosta Hübner J.V. následujícími slovy:

„Jako starosta městyse Rychnova nabízím Vašemu Veličenstvu upřímná slova přivítání s nejponiženější prosbou: Vaše Veličenstvo ráčíž milostivě přijmout přivítání jakož i ujištění naší neměnné věrnosti a oddanosti našemu milovanému vládci a císaři Františkovi Josefovi I.“

Pak pozdravila žákyně 2.tř. měšťanské školy Karolina Preißlerová J.Veličenstvo jménem školní mládeže a předala mu krásnou kytici tmavorudých růží s následujícími slovy:

„Našemu milostivému dobrosrdečnému císaři nabízí rychnovská školní mládež tyto růže v nehloub lásce a úctě.“

Při následujícím představení místního duchovenstva, ředitele měšťanské školy Emila Wandera, pánů Antona Peukerta č.320, poštmistra Vincence Peukerta, Josefa Maschke č.237, veteránů Antona Birnera a velitele veteránů Eduarda Sedlaka ráčilo J.V.položit každému několik otázek o místních poměrech. Tak řediteli školy:

„Máte zde jistě hodně žáků?“

Ředitel: „Kromě mateřské školy 650, Veličenstvo.“

J.V.: „Tak, mateřskou školku máte také?“

Ř. Zajisté, Veličenstvo! My učitelé můžeme být v tomto ohledu skutečně spokojeni!“

J.V. „Jakou máte zde organizaci školství?“

Ř. „Máme pětitřídní obecnou školu as 10. třídami a chlapeckou a dívčí měšťanku“

J.V.: Měšťanské školy jsou odděleny?“

Ř. „Obecná škola a měšťanské školy jsou všechny pod mým vedením“

J.V. „Tak máte skutečně co dělat?“

Ř. Zajisté, Veličenstvo, ale já pracuji rád“.

J.V.: „Díky“

Po představení odebralo se J.V. na peron, mluvil zde ještě nějakou dobu se starostou Posselta z Jablonce, nastoupilo do dvorního vlaku, který se pak za zvuků národní hymny a bouřlivých ovací obyvatel, stojících na peronu, dal do pohybu. Přijetím a spontánním holdováním viditelně potěšený loučil se J.V. císař stojící u okna a nepřetržitě přátelsky pozdravován.

Tak mimořádně+ krásně+ a úchvatně proběhnuvší císařská návštěva byla za námi. Ve věrně cítících srdcích všech obyvatel naší milé obce zanechala navždy milou a hrdou vzpomínku.

Téhož dne- v neděli odpoledne se konala k upomínce této třetí císařské návštěvy Rychnova (1866-1891) v rozšířených zahradách Franze Schöffela (na náměstí) velká „Císařská slavnost“ již se zúčastnily téměř všechny spolky. Během oslavy

str. 60

přišla telegrafická zpráva starostenskému úřadu, že J.V. u příležitosti své návštěvy v Rychnově ráčilo milostivě darovat 1000K pro chudé. Krásnou slavnost uskočilo navečer patriotické holdování a nadšený projev ředitele měšťanské školy Emila Wandera na náměstí před bustou císaře, kterou během proslovu ozářovaly bengálské ohně.

30. červen

V dnešním závěrečném zasedání výboru pro císařskou oslavu byl čistý vnos ve výši 250 K určen jako základ „fondu pro zřízení kašny Františka Josefa na náměstí“.

7. červenec

Dnes se konala letošní okresní učitelská konference v Jablonci (na Střelnici)

14. červenec

Dnes byl ukončen školní rok děkovnou mší v kostele

Výroční zpráva

Školní rok 1906-1906 začal dne 1. září 1905 a byl ukončen dne 14. července 1906.

Ve 4. třídě obecné školy mohla být pro přeplnění otevřena paralelní třída teprve 1. února. Téhož dne prozat. učitel II. tř. pan Ferdinand Netschesany zde nastoupil do služby. Za provizorně na chlapecké měšťanské škole působícího učitele I. tř. pan Franze Schiera vyučovali na obecné škole od 14. do 30. listopadu prozat. učitel II. tř. pan Oskar Marschall a od 1.12. prozat. učitelka II. tř. sl. Adele Rundensteinerová. Protože od 1. března byl na zdejší měšťanskou školu chlapeckou prozat. přeložen pan Friedrich Endler, nastoupil pan učitel Franz Schier tímto dnem svou službu jako učitel I. tř. na zdejší obecné škole, zatímco pan Ferdinand Netschesany byl přidělen do obecné školy v Pulečném., Delší nemocí učitele obecné školy I. tř. pana Richarda Munsera (od 3.10. 1905 do 24.2.1906) musely se obě třetí třídy po tuto dobu spojit a teprve počátkem března organizace školy odpovídala plánu a vyučovala se v 10. třídách.

Počet všech školou povinných dětí :

v obecné škole	213 chl.,	218 dívek= dohr. 431, přijato 219 chl. a 242 dívek =461
chlap. měšťanka	66 „	„ 114chl. =114
dívčí měšť.	78 dívek	94 dívek = 94
	celkem:	669

Počet na konci škol.roku školu navštěvujících:

obecná škola	100 chl. 233 dívek
chlap. m.š.	91 chl
dívčí m.š.	77 dívek

Podle mateřské řeči byli:”

na obecné škole	447 Němců	14 Čechů
na chlap.m.š.	110 Němců	4 Češi
na dívčí m.š.	89 Němců	5 Čechů

str. 61

Počet odučených půldnů celkem

oš:	171628 navštíveno	163375 /95,19%)	omluv. 7877 (4,59 %),	neoml. 386 (0,22%)
chl.m.š.	39655 „	38516 (97,13%)	„ 1009 (2,54 %)	„ 130(0,33%)
dív.m.š.	33406 „	32038 (95,91%)	„ 1137 (3,40 %)	„ 231 (0,69%)

zdravotní stav žáků byl ve všech třech školách velmi dobrý., epidemické nemoci se mezi žáky nevyskytly.

Oznámení okresní školní radě bylo podáno pro neomluvenou absenci 23.

O nedělích a svátcích byli děti od třetí třídy obecné školy voděny učiteli na ranní mši svatou. Žáci vyšších tříd obecné školy a měšťanských škol byly třikrát u zpovědi a přijímání.

Od velikonoc byly žákyně 3. třídy dívčí měšťanské školy na hospítce ve zdejší německé soukromé mateřské školce týdně po 2. hodinách

V posledních třech měsících školního roku se po třídách chodili žáci za příznivého počasí koupat na plovárnu pana Jos. Michela. Koupali se 32 dnů, 1147 žáků. Zvláštní uznání zaslouží pan učitel Fr. Schier, který s dobrým výsledkem učil své žáky (4.tř. chlapecká) plavat.

Učitelská knihovna	čítá	171 svazků, měla	13 výpůjček
žákův.knihovna o.š.	„	99 sv.	„ 2111 „
„ „ chl.m.š.	151 „	„	962 „
„ „ m dív.m.š.	98 „	„	931 „

Obecní knihovna v tomto roce nebyla otevřena. Pro ní daroval zdejší Spořitelní a záložní spolek 40 K, za něž byly nakoupeny knihy.

Místní skupinou Svazu Němců v Č Rychnov zřízený a udržovaný polévkový ústav byl otevřen 11. listopadu 1905 a během 39 dnů bylo podáno 3 140 porcí polévky pro chudé potřebné děti ze vzdálených osad jakož i jednotlivých velice chudých dětí z Rychnova. Celkový výdaj činí 184 K 73 h, (1 porce za 6 hal.) Místní školní rada poskytla místnost a otop bezplatně. Vyvažování zajišťovaly jako v minulém roce vždy 2 členky spolku zdarma, dozor při výdeji měli střídavě učitelé obecné školy a ředitel měšťanské školy.

O d13. června do 13. července t.r. navštívili žáci (s výjimkou prvních dvou dívčích tříd obecné školy) celkem 485 dětí pod vedením členů učitelského sboru Česko-německou výstavu v Liberci. Výdaje pro chudé a potřebné žáky v obnosu 171 K byly uhrazeny z darů místní školní rady, pan Ant. Peukerta a zdejšího Spořitelního a záložního spolku po 50 a pana faráře Franze Swobody 10 K.

str.62

Sbírka učebních pomůcek školy byla rozšířena přírůstky od c.k. okresní školní rady v obnosu 169 K a díky darům od zdejšího Spořitelního a záložního spolku (150 K), žáků (44 K), jakož i dary jednotlivých učitelů a učitelek a přátel školy. Zvláště budiž zde zvýrazněno působení pana učitel Franze Schiera, který s mimořádným úspěchem vedl sbírku peněžních darů na opatření učebních pomůcek pro obecnou školu, která skončila nad očekávání (výsledek byl téměř 500 K) a také početní příznivci školy přinesli nástroje všeho druhu buď zcela zadarmo nebo za nepatrné ceny. Za novou svírku pomůcek darovala místní školní rada 200 K.

Za všechny dary budiž zde poděkováno.

Zdejším Spolkem pro mateřské školky udržovanou Německou soukromou mateřskou školku (vedoucí ředitel měšť. školy Emil Sander, sestra sl. Hedvika Lischková, opatrovatelka paní Anna Seidlová) navštěvovalo 70. dětí.

Učitelský sbor

a) Obecná škola

1.tř.	chl.	vyučoval	def.učitel I.tř.	Edmund Reiß
	dív.		prozat. učitelka II.tř.	Emma Sartori
2.tř.	chl.		def.učitel I.tř.	Richard Munser
	dív.		proz.učitelka II.tř.	Felicitas Grund
3.tř.	chl.		def.učitel .tř.	Franz Hübner
	dív.		proz.učitelka II.tř.	Adele Rundensteiner

4.tř.	chl	1,9-1.12. 1.12.-28.2. 1.3.- 14.7..	proz.učitel II.tř. „ „ II.tř. def.učitel I.tř.	Emil Preißler Ferd.Netschesany Franz Schier
5.tř.	chl. dív.		def.učitel II.tř. proz.učitelka II.tř.	Oswald Tataun Marta Burgheim

Během onemocnění učitele I.tř. pana R.Munsera od 13.10.1905 – 24.2.1906 byla 2.tř. suplována tak, že 3.tř. byla spojena a tím uvolněná učitelská síla převzala 2.tř. Tak vyučoval proz.učitel II.tř. Oswald Marschall v této třídě v listopadu 1905 a sl Rundensteinerová od 1.2. do 24.2.1906.

V květnovém termínu prozat. učitelka II.tř. s úspěchem sl.Ema Sartori získala oprávnění k vyučování na obecných školách na c.k. učitelském ústavu v Praze.

b) měšťanská škola chlapecká

Ředitel m.š. Emil Wander , vedoucí obecné a měšť.školy

def. odb.učitel.	Josef Czerwinka	třídní	2.tř.
„	Heinrich Huyer	„	1.tř.
proz.odb. učitel	Franz Schier		3.tř od 1.9. – 28.2.
„	Friedrich Endler		3.tř. 1.3. – 14.7.

str. 63

b) měšťanská škola dívčí

def. odb.učitelka .	Paula Vogt	třídní	1.tř.
-„	Adelheid Lorenz		2.tř.
„	Henriette Gattermann		3.tř.

Katecheta P. Anton Ramsch vyučoval náboženství ve všech třídách měšťanských škol a v 1,2. a 4. třídách obecné školy. , zdejší farář P.Franz Swoboda ve 3. třídě. Starokatolické náboženství vyučoval v sobotu od 10-11 hod. starokatolický duchovní Ad. Schindelar z Jablonce, žáci evangelického a židovského vyznání navštěvovali vyučování náboženství svého vyznání v Jablonci.

Vyučování ženských ručních prací zajišťovala industriální učitelka paní Marie Kletschková v obou odděleních 4.tř, obecné školy . a ve třech třídách dívčí měšťanské školy, ve 3. a 4. tř.obecné školy vyučovaly učitelky sl.Burgheimová a Sartori a Gruntová.

Nepovinnou výuku francouzského jazyka vyučoval na chlapecké měšťance ve 3. odděleních ředitel školy Emil Wander a na dívčí měšťance sl. Paula Vogtová v 1. oddělení

Učitelský sbor konal 11 měsíčních porad, na nichž hlavním bodem jednání byla porada o chování, prospěchu a pílí žáků.

19. červenec

Oslava narozenin J.V. našeho císaře byla dnes v neděli byla připomenuta nástupem všech korporací a mnoha spolků . Nástup byl na náměstí, kde pan starosta měl patriotickou řeč. V 10 hod. byla v kostele celebrována slavnostní mše sv.

str. 64

1906 – 1907

15. září

Dnes byl zahájen nový školní rok prosebnou mší svatou.

Za dva učitele obecné školy, kteří byli přeloženi a to pan Franz Hübner ,učitel I.tř. na obecnou školu do Jablonce, Pivovarská ul. a pan Oswald Tataun, učitel II.tř. na dvoutřídní obecnou školu do Jindřichova byli n a zdejší školu od začátku škol.roku přeloženi prozat. učitel II.tř. pan Rudolf Hatschbach a Eduard Schwanig

Rudolf Hatschbach nar. 28. března v Jablonci n.N. absolvoval v letech 1896-1900 c.k. Státní průmyslovou školu v Plzni, byl po tři roky činný v továrně na stroje a v září 1904 složil jako privatista na c.k. učitelském ústavu v Liberci zkoušku dospělosti . Od 3.10 1904 do 30.7.1905 působil jako prozat. učitel II.tř. v Červeném Hrádku u Chomutova a od 1.8.1905 do 31.8.1906 ve stejném postavení na obecné a měšťanské škole v Jablonci Sokolí ul. Dekretem c.k. okresní školní rady Jablonec z 28. září 1906 byl jmenován učitelem II.tř, na zdejší obecné škole. Nástup do služby 15. září 1906

Eduard Schwanig, nar. 5. září 1885 v Dolním Vítkově, okr.,Liberec, navštěvoval měšťanskou školu v Chrastavě a absolvoval v1900-1903 c.k. učitelský ústav v Liberci (vysvědčení dospělosti z 13. června 1904 č.26,oprávnění k vyučování z 11.listopadu 1906 č. 39) působil jako prozat. učitel na školách v Horním Maxově a Maršovicích a dekretem okresní školní rady Jablonec byl přeložen jako učitel II.tř. na zdejší obecnou školu. Nástup do služby 15. září 1906.

17. září

Na dnešní m zasedání místní školní rady bylo rozhodnuto, požadovat přeměnění paralelní třídy k 1. třídě na třídu definitivní.

4.říjen

Dnes byly obvyklým způsobem oslaveny jmeniny J.V.císaře.

2. listopad

pro onemocnění učitelky Sartori se musely spojit obě 3. třídy .

23. prosinec

Dnes upořádalo předsednictvo zdejšího spolku pro mateřskou školku obvyklou vánoční nadílku , která opět díky bohatým darům umožnila postavení bohatě ozdobeného stromku a bohatou nadílku.Děti byly obdarovány vánočkami, jablky, ořechy a cukrovím.

24. prosinec

Při dnešní vánoční nadílce pro chudé školáky zdejší obecné a měšťanské školy bylo rozděleno 16 párů kožených stěevíců a 80 K z úroků nadace.

str. 65

1.leden

Dnešním dnem odešel prodat. učitel II.tř. Rudolf Hatschbach, působící na obecné škole od 15. září,Jeho novým působištěm se stal Kokonín.

Zároveň nastoupil učitel I.tř. pan Johann Langer svou službu na zdejší obecné škole.

Johann Langer nar. 13. ledna 1874 v obci Vysoká okr. Krnov , Slezsko, navštěvoval nižší reálnou školu a od 1890-94 c.k. učitelský ústav v Opavě (vysvědčení dospělosti 22.9.1894 č.19, oprávnění k vyučování 8. května 1897č.7 Opava).působil jako prozat. učitel I.tř. v Badřichově a Lučanech , jako prozat. učitel II.tř. (definit Jabl.. Paseky) a od 30. dubna 1902 jako def.učitel I.tř. v Albrechticích a byl dekretem c.k. okresní školní rady z 29. prosince 1906 č. 59004 jako učitel I.tř. ustanoven v Rychnově, kteréžto místo dnes nastoupil

22. březen

Dne 16. a 22. t.m. provedl inspekci pan okresní školní inspektor Karl Führich na zdejší obecné škole a za jeho předsednictví se dnes konala konference.

15. duben

Dnešním dnem nastoupil odborný učitel pan Hugo Huyer svou dovolenou k návštěvě kreslířského kursu na c.k. Státní průmyslové škole v Liberci K suplování bylo se souhlasem okresní školní rady byl do služebního poměru přijat a chlapecké měšťance učitel obecné školy Eduard Schwanig, na obecné škole zato byly obě 2. třídy spojeny a tak uvolněná učitelka sl.Rundsteinerová byla pověřena výukou v 1. dívčí třídě.

5. červen

Na dnešním zasedání obecního zastupitelstva se konala nová volba místní školní rady. Při tom byly Vinzenz Peukert, poštovní, Anton Peukert, č.320 a F.Lang znovu zvoleni. Josef Naschle č.237 a Ferdinand Lang nově zvoleni. Náhradníkem se stal Karl Wabersich a Adolf Hartrampf.

13. červen

Dnes byl obvyklou bohoslužbou ukončen školní rok.

Výroční zpráva

Školní rok 1906-07 začal 15. září 1906 a byl ukončen dne s 13. července 1907.

Učitelství sbor obecné školy a obou měšťanských škol byl po celý rok úplný a byl porušen jen onemocnění učitelky sl Emmy Sartori od 1.11. do 31.12. 1906 a účastí odborného učitele pan Heinricha Huyera od 15.4 -13.7.1906 na kreslířském kursu a učitele obecné školy Franze Schiera od 17. do 29. června v kursu pro obchodní předměty pro obchodní obory živnostenských pokračovacích škol, oba na c.k. Státní průmyslové škole v Liberci, pokud nějaké narušení vyučovacího procesu došlo v prvním případě ke spojení obou třetích tříd, zatímco za odb.učitele Heinricha Huyera byl učitel obecné školy Eduard Schwanig přikázán na chlapeckou měšťanku, a zato byly spojeny obě 2. třídy.

str. 66

Za prozat. II.tř. Rud.Hatschbacha, přeloženého na obecnou školu do Kokonína nastoupil od 1. ledna 1907 Johann Langer učitel I.tř. na zdejší obecnou školu.

Počet všech školou povinných dětí:

OŠ	220 chl., 205 dívek = 407;	přijato	226chl, 229 dívek =455
MŠ chlap.	69	„	104
MŠ dív.	86		102 „

Počet na konci škol.roku navštěvovalo školu:

OŠ	211 chl. 216 dívek = 427
MŠ chlap-	84
MŠ dívčí	82

Počet všech školních půdnů celkem:

OŠ	164 326	navštř. 156690 (95,35%)	omluv.7386 (4,5%)	neoml. 2490 (0,7%)
MŠ chl	34 976	33755 (96,52%)	„ 1135 (3,24%)	„ 84 (0,24%)
MŠ dív.	32813	31058 (94,65%)	1310 (4,02%)	436(1,33%)

Zdravotní stav žáků byl v uplynulém roce zejména na obecné škole méně dobrý, neboť ačkoli infekční nemoci se vyskytly jen ojediněle, přece dlouhá silná zima a trvajících drsné jarní počasí způsobily početná onemocnění žáků

Oznámení c.k. okresní školní radě za neomluvené hodiny bylo 5.

O nedělích a svátcích byli žáci počínaje 3.tř.obecné školy voděni svými učiteli na ranní mši sv. Žáci vyšších tříd obecné školy a škol měšťanských byli třikrát u zpovědi."

Žákyně 3.tř. dívčí měšťanské školy po celý rok konaly hospitace týdně po 1 hodině v soukromé školce..

V posledních třech týdnech školního roku byli žáci při příznivém počasí voděni na koupaliště pana Michela . Koupalo se 49 škol.dní 1561 žáků a žaček.

Učitel'ská knihovna	čítá	178 svazků	výpůjček	17
žák.knihovna OŠ		155		2653
žák.knih.MŠ chl.		148		920
„ !“ MŠ dív.		114		950

Obecní knihovna, kterou v uplynulém roce spravovala sl.Henrietta Gattermannová, a od 1.11 do 1.5. 1907 vykazuje 68 čtenářů a 801 výpůjček . Knihovně daroval Spořitelní a záložní spolek opět obnos 40 K, za něž byly nakoupeny knihy.

Místní skupinou Rychnov Svazu Němců v Čechách zřízený a vydržovaný polévkový ústav pro zdejší obecnou a měšťanské školy byl 10. prosince 21906otrevřen a str.67

28. února uzavřen. Během 40 dnů bylo podáno 3752 porcí polévky chudým potřebným dětem ze vzdálenějších míst a jednotlivým zcela chudým místním dětem. Výdaje na to obnášely 209K 86 h, (1 porce za 5,6 hal) Místní školní rada poskytla bezplatně místnost a otop Vyvařování zajišťovaly vždy dvě členky Svazu, dozore během stravování měli střídavě jeden učitel a pan ředitel školy.

Konaly se následující výlety žactva

26.6. dívčí M%S na Dolní Černou studnici

1.7. 5.tř.dívčí do Kokonína (Turnerský domov)

6.7 1 .tř. MŠ chl. na Josefinu huť, Hochstein a Zackenfall

4.tř. OŠ chlap. na Černou Studnici

10.7. 1.tř OŠ chl.. Jeřmanice

11.7. 3. a 4. tř. OŠ chl. na Ještěd

Na to daroval pan Anton Peukert , obchodník 40 K , zdejší Spořitelní a záložní spolek 20 K místní školní rady 10 K

Sbírka učebních pomůcek byla také v tomto roce rozhojněna darem okresní školní rady ve výši 160 K a dary zdejšího Spořitelního a záložního spolku (150 K), ročním darem pan A. Peukerta (100 K) , dary žáků (33 K) a dary jednotlivých učitelů a učitelek, přátel školy a žáků .zvláště budiž zmíněno nové zřízení sbírek na obecné škole opatřením pomůcek na příroduzpyt a početné obrazová díla.

Za všechny tyto dary budiž vzdán srdečný dík.

Zdejší Německým spolkem pro školky vydržovaná Německá soukromá školka (vedoucí ředitel E.Wander, vychovatelka sl.Hedwig Lischka, opatrovatelka paní.Anna Seidel) měla v uplynulém roce 67 dětí, Dne 11.7 podnikly děti výlet na Dobrou Vodu.

Učitelství sbor

a) obecná škola

1.tř.	chlap. dívčí	učitel I.tř. II.tř.	Franz Schier Eduard Schwanig
		od 15.4 do 15.7	přidělen do MŠ chlap.
2.tř.	chlap. dívčí	učitel I.tř. proz.učitelka II.tř.	Edmund Reiß Adela Rundensteinerová
		od 15.4. do 15.7.	2.tř.spojeny
		od 15.4. do 15.7	učila dívčí 1.tř.
3.tř.	chlap. dívčí	def.učitel I.tř. proz.učit. II.tř.	Richard Munser Emma Sartori
4.tř	chlap. dívčí	od 15.9.-31.12 od 1,1- 13.7. proz.učitel II.tř. def.učitel I.tř.	Rudolf Hatschbach Johan n Langer
		proz.učit. II.tř.	Felicitas Gruntová
5.tř.	chlap. dívčí	proz.učitel II.tř. proz. učit.II.tř.	Emil Preißler Martha Burgheimová

str. 68

Během onemocnění učitelky Emmy Saratori od 1.11 - 31.12. 1906 byly obě třetí třídy spojeny (Richard Munser)a v důsledku převedení učitele Eduarda Schwaniga na chlapeckou měšťanskou školu od 15.4. do 13.7. byly spojeny obě druhé třídy (Edm.Reiß)

V listopadovém termínu prozat. učitel Rud.Hatschbach s úspěchem získal v Chomutově učitelské oprávnění pro všeob.obecné školy .

b)chlapecká měšťanská škola

Ředitel měšť. školy	Emil Wander,	správce obecné a měšťanských škol
def. odb.učitel	Heinrich Huyer	třídní v 1.tř. (15.4.-13.7. Ed. Schwanig)
„	Friedrich Endler	2.tř
„	Josef Czerwinka	3.tř.

c) dívčí měšťanská škola

def. odb.učitelka	Henriette Gatterman	třídní 1.tř.
„	Paula Vogt	2.tř.
„	Adelheid Lorenz	3.tř.

Katecheta P.Ant.Ramsch vyučoval katolickému náboženství ve všech chlapeckých třídách obecné školy a ve všech třídách měšťanských škol ,a ve 4. a 5. dívčí třídě obecné školy, kaplan P. Th.Hahn učil v 1,2,a3 třídě dívčí třídě obecné školy.

Starokatolické náboženství vyučoval starokatolický farář Ad,Schindelar z Jablonce každou sobotu od 10 do 11 hod.,kdežto evangeličtí žáci měli náboženství každých 14 dní v Rádle a židovští žáci týdně 1 hod. v Jablonci

Vyučování dívčích ručních prací měla industriální učitelka Marie Kletschková v obou odděleních 4. tř. obecné školy a ve 3. třídách dívčí měšťanky, ve 3 a 5. třídě obecné školy vyučovala Emma Sartori a Adele Rundensteinerová

Nepovinnou výuku francouzského jazyka zajišťoval na chlapecké měšťance ve 3. odděleních ředitel školy E.Wander, a na měšťanské škole dívčí v 1. odděl. učitelka Paula Vogtová.

Učitelský sbor konal 9 měsíčních porad, na nichž bylo hlavně projednáváno chování žáků, jejich píle a prospěch.

-----
18. srpen

Narozeniny J.V. našeho císaře byly dnes oslaveny obzvlášť slavnostně.

str. 69

1907 – 1908

16. září

Dnes byl zahájen nový školní rok bohoslužbou.

Za onemocnělého učitele I.tř, Richarda Munsera nastoupil jako výpomoc absolvent-kandidát učitelství Eduard Körber do učitelského sboru obecné školy.

Eduard Körber , nar. 5. října 188. v Porubném, okr. Jablonec navštěvoval c.k. učitelský ústav v Liberci v l.1903-1907 a získal tam vysvědčení dospělosti (6. července č. 14) Službu jako náhradník do konce března za onemocnělého učitele Munsera nastoupil dnes 16. září.

4. říjen

Jmeniny J.V. našeho císaře byly oslaveny velkou mší sv.

1.listopad

Za odbor učitele Heinricha Huyera, který onemocněl 13. října nastoupil dnes absolvent-kandidát učitelství Emil Naschle na zdejší obecnou školu, kdežto prozat.. učitel II.tř. Eduard Schwanig byl povolán na měšťanskou školu chlapeckou.

19. listopad

Dnešní vzpomínkové mše za císařovnu Alžbětu se zúčastnili žáci se svými učitel..

22. prosinec

nes uspořádal Spolek pro mateřskou školku v učebně mateřské školky obvyklou vánoční nadílku.. která opět díky hojným darům na penězích, pečivu a ořechách umožnila postavit bohatě ozdobený vánoční stromek a podělení dětí vánočkami, jablky, ořechy a pečivem.

24. prosinec

Při dnešní vánoční nadílce pro chudé děti bylo rozdáno 29 párů kožených střevíců(162 K 40 h), vlněné šály (8 K80h) hotové peníze (14 K), vánočky za 3 K, barchetový oděv v sumě 188 K 20 h , z toho 96 K z nadačních úroků.

31. prosinec

Dnešního dne se rozloučili se sborem def. učitel I.tř. Franz Schier a def. učitelka II.tř.sl. Marta Burgheimová, první byl jmenován prozat. správcem jednotřídní školy v Č. Šumberku učitelka jako def. učitelka II. tř. na dívčí obecné a měšťanské škole v Jablonci Pan Franz Schier působil od 1. února 1903 po dobu 1 ½ roku jako prozat. odborný učitel na chlapecké měšťance.,sl. Burgheimová od 1. března 1903. Oběma učitelům byl za vykonanou práci vysloven dík.

str.70

1. leden

Dnešním dnem byl ustanoven pan Eduard Kotschwar jako prozat. učitel II. tř. a sl. Marie Stengelová jako prozat. učitelka na zdejší pětiletou obecnou školu.

Eduard Kotschwar , nar. 1. února 1888 v Šumburku u Jablonce navštěvoval měšťanskou školu v Českém Dubu a Jablonci a v letech 1903/4- 1906/7 c.k. učitelský ústav v Trutnově (vysvědčení dospělosti červenec 1907), působil od 15. září 1907 do 31. prosince jako prozat. učitel II. tř. na Mariánské hoře a byl výnosem okresní školní rady z 20. prosince 1907 ustanoven prozat. učitelem II.tř. na zdejší obecnou školu

Marie Stengel nar. 4. července 1875 v Krnově, Slezsko, navštěvovala 1897-1898 kurs pro učitelky mateř. školek v Opavě ,nastoupila 15.9.1905 do 3. roč. soukromého učitelského ústavu v Ústí a získala v červenci 1907 vysvědčení dospělosti, působil od 15. září 1907 jako prozat. učitelka na dívčí obecné a ,měšťanské škole v Jablonci a byla výnosem c.k. okresní školní rady z 24. prosince 1907 č. 47 přeložena jako prozat.učitelka II. tř. na zdejší obecnou školu

5. leden

Dnes uspořádal zdejší Spolek voj. vysloužilců u příležitosti 50. výročí úmrtí polního maršála Radeckého vzpomínkovou slavnost.

20. únor

Dne 18. a 23. ledna a dnes provedl c.k.okresní školní inspektor pan Karl Führich inspekci chlapecké a dívčí měšťanské školy..

21. duben

V dnešním zasedání obecního zastupitelstva bylo rozhodnuto vybudovat vodovod pro obec Rychnov (Prostřední a Dolní ves)

23. duben

Dnes byla vysazena císařská jubilejní alej což bylo pro všechny třídy obecné a měšťanské školy spojeno s jednoduchou důstojnou školní oslavou.. Stromky pro alej (66 lip) obstaral učitelský sbor, náklady na osázení nesla obec resp. místní školní rada.

5. květen

Dnes se konal v rámci inspekce obecné školy (21. a 23. dubna a 5. května) panem c..k. okresním školním inspektorem svolaná inspekční konference.

16. červen

Dnes se ve třídách obecné a měšťanské školy konaly náboženské zkoušky.

29. červen

Velký císařský jubilejní svátek, uspořádaný včera a dnes obcí za spoluúčasti všech spolků a pod protektorátem J.Jasnosti knížete Alaina Rohana proběhl za všeobecné účasti obyvatelstva při nejlepším myslitelném počasí důstojným a krásným způsobem .Vynikající byla slavnost první den, kdy se zúčastnil vedoucí úřadu Grohman za politickou správu a druhého dne, kdy přijel pan protektor J.Jasnost kníže Alain Rohan s rodinou.

str. 71

Očekávaný čistý výnos slavnosti půjde do fondu na zřízení jubilejní kašny císaře Františka Josefa

10. červenec

Dnes byly zadána stavba vodovodu firmě Florian Corazza , podnikatelství staveb v Jablonci a Wilhelm Streitzig, podnikatelství staveb v Liberci a stavba byla neprodleně zahájena.i

15. červenec

Dnes byl děkovnou mší sv. ukončen školní rok.

Výroční zpráva

Školní rok započal 16. září 1906 a byl ukončen dnes 15. července 1908

Učitelství sbor obecné školy a obou měšťanských škol byl po celý rok úplný a dovolená po onemocnění učitele I.tř. Munsera od 15. září do 31. března 1908 nepřinesla žádné narušení do provozu školy., neboť absolvent- kandidát pan Edmund Körber v uvedeném m období jako náhradník učil ve 3. třídě.

Počet školou povinných dětí.

OŠ	213 chlapců	221 děvčat	dohromady	434 dětí
MŠ chlap.				86
MŠ dívčí				84
Skutečně přijato				
OŠ	220 chlapců	233 děvčat	dohromady	453 dětí
MŠ chlap.				113
MŠ dívčí				108

Počet dětí, které navštěvovaly školy na konci škol.roku

OŠ	206 chlapců	218 děvčat	dohromady	424
MŠ chlap.				97
MŠ dívčí				83

Počet školních půldnů obnášel:

OŠ	165358 navštíveno	157657(95,34%)	omluv.	7112 (4,30%)	neoml.	589 (0,36%)
MŠ chl.,	39509	38220(96,73%)		1266 (3,21%)		23(0,06%)
MŠdív.	34487 /364633/	34487 (94,58%)		1763 (4,83%)		214 (0,59%)

Zdravotní stav žáků byl všeobecně dobrý,infekční nemoci se vyskytovaly jen ojediněle.

Oznámení c.k.okresní školní radě pro neomluvenou docházku bylo podáno 17.

O nedělích svátcích byli žáci od třetí třídy obecné školy voděni učiteli na ranní mši sv.

Žáci vyšších tříd obecné školy a školy měšťanských byli třikrát u sv.zpovědi.

str. 72

Žákyně 3. tř. měšťanské školy dívčí konaly hospitace týdně jednu hodinu ve zdejší německé soukromé školce.

V posledních třech měsících školního roku chodili za příznivého počasí žáci pod dozorem učitelů po třídách plavat na koupaliště p. Joh.Michela Koupalo se 32 dnů 978 žáků.

Učitelkou knihovnu odbor.učitelka Paula Vogtová nově uspořádala , má 188 svazků

žák.knihovna OŠ	má 160 svazků	a	2974 výpůjček
„ MŠ chlap	166 svazků		1052 „
„ MŠ dívčí	125 „		1100 “

Odborná učitelka sl. Henriette Guttermannová spravovala od 1. listopadu do 20. dubna otevřenou obecní knihovnu, ta měla 41 čtenářů a 692 výpůjček. Knihovně věnoval zdejší Spořitelní a záložní spolek n r. 1908 obnos 40 K, za něž byly opatřeny nově knihy.

Místní skupinou Rychnov Svazu Němců v Čechách zřízený a vydržovaný polévkový ústav pro zdejší školu obecnou a měšťanské školy byl otevřen 9. prosince a uzavřen 21. února 1908. Během 33 dnů bylo vydáno 3576 porcí polévek chudým a potřebným dětem z okolních osad a pro několik zdejších zvláště potřebných dětí. Vydání na to obnášelo 100 k 17 h (1 porce za 5,33 hal). Místní školní rada bezplatně dala místnost v obecné škole a otop. Vyvažovali uznáníhodným způsobem vždy dvě členky spolku v dozoru během jídla se střídali učitelé obecné školy a pan ředitel Emil Wander.

Konány byly tyto školní výlety:

31. června dívčí měšť. škola k Mojžíšovu prameni (Vratislavice)
4. července 4. tř. dívčí OŠ Milíře
7. července 3. tř. chlap. Liberec (Výšina)
13. července; 4. tř. obecná chl. Královka
13. července 1a2. chl. měšť. Královka a Kristiánov

Sbírka učebních pomůcek

Sbírka učebních pomůcek byla také v tomto roce rozhojněna darem okresní školní rady ve výši 69 K 80 h a dary zdejšího Spořitelního a záložního spolku (150 K), Spolkem divadelních ochotníků (10 K) ročním darem pan A. Peukerta (100 K) farář pan P. Swoboda (10 K), pana Ernsta Peukerta z podnětu úmrtí jeho matky (20 K), dary žáků (38 K)

Tak byly opatřeny :stereoskopy a fotografie)169,45 h), názorné obrazy pro obecné školy (31 K 02h) 23 svazků pro žakovskou knihovnu (41 K)

Jako dar škola dostala:

Kippschovu aparaturu /asi Kippův přístroj na výr. plynů/ od p. Karla Preißlera 192

Model pro hod / šikmý vrh/ od p. odb. učitele Fr. Endlera (12 K)

4 obrazy válečných lodí od c.k. okresní školní rady a

4 obrázky „Mniška“

Za všechny tyto dary budiž vzdán srdečný dík.

str. 73

zdejším Spolek pro školky vydržovaná německá soukromá mateřská školka (vedoucí řed. Sander, pěstounka sl. Hedwiga Lischka, opatrovatelka paní Anna Seidel) měla na konci školního roku 67 dětí. Dne 23. prosince 1907 spořádalo vedení spolku vánoční nadílku a 14. července výlet do Kokonína.

Učitelský sbor

a) obecná škola

1. tř. chlap.	učil	def. učitel I. tř.	Edm. Reiß
	dívčí	proz. učitel II. tř.	Ed. Schwanig
2. tř. chlap.		.def. učitel I. tř.	Fr. Schier 15.9.-31.12.
	dívčí	proz. učitel II. tř.	Ed. Kotschwar 1.1.-15.7.
3. tř. chlap.		proz. učitelka II. tř.	Felicitas Grund
	dívčí	def. učitel I. tř.	Richard Munser do 16.9., a od 31.3.
		substitut-kand. učít.	Eduard Körber 16.9.-31.3.
4. tř. chlap.		proz. učitelka II. tř.	Emma Sartori
		def. učitel I. tř.	Joh. Langer

dívčí	proz.učitelka II.tř.	Adele Rundensteiner
5.tř. chlap.	def.učitel I.tř.	Emil, Preißler
dívčí	def.učitelka II.tř.	Marta Burgheim 15.9.-31.12
	prozat. učitelka II.tř.	Marie Stengele 1.1.- 15.7.

V listopadu 1907 získala v Č.Budějovicích učitelka II.tř. sl. Adele Rundensteinerová oprávnění pro vyučování na všeob.obecných školách s vyznamenáním

b) chlapecká měšťanka

ředitel školy Emil Sander, vedoucí obecné a měšťanských škol

odborný učitel	Josef Czerwinka	třídní	1.tř.
„	Heinrich Huyer	„	2.tř.
„	Friedrich Endler	„	3.tř.

c) dívčí měšťanka

odb.učitelka	Adelheid Lorenz	třídní	1.tř.
„	Henriette Gattermann	„	2.tř.
„	Paula Vogt	„	3.tř.

Katecheta P.Ant. Ramsch vyučoval katolické náboženství na měšťanských školách a v 5. chlapeckých třídách a ve 4 a 5. tříd chlapecké /správně má být dívčí/ na obecné škole. , kaplan P. Theodor Hahn v 1,2,3 dívčí třídě obecné školy.

Starokatolické náboženství vyučoval starokatolický farář Ad.Schindelar z Jablonce každé úterý od 10 -11 hod., 3 protestantští žáci chodili na náboženství každou středu do Kokonína a 1 židovský žák v sobotu do Jablonce.

Dívčí ruční práce vyučovala def.industriální učitelka paní Marie Kletschka, (od 1. června jako ustanovená def. industriální učitelka pro měšť.školy) na dívčí měšťanské škole a ve 1. třídě obecné školy. Ve 3,tř. obecné školy (2 oddělení) a v 5. tř. obecné(2 odděl.) vyučovaly vždy po 3 hodinách týdně učitelky Gruntová . Sartori, Rundensteinerová a Stengele.

str. 74

Nepovinnou výuku francouzského jazyka na chlapecké měšťance ve 3 odděleních vyučoval ředitel školy Emil Wander , na dívčí měšťance ve 2. odděleních sl. Paula Vogtová.

Učitelský sbor měl 9 měsíčních porad, jejich hlavním bodem bylo chování, píle a prospěch žactva

-----

16. srpen

Narozeniny J.V. našeho císaře byly dnes u příležitosti na dnešek připadajícího 60. výročí vlády oslaveny za účasti spolků a korporací mimořádně slavnostní formou.

str. 75

1908 – 1909

16. září

Nový školní rok byl dnes zahájen bohoslužbou.

Dne 31. srpna odešel ze sboru proz. učitel II.tř. Eduard Kotschwar na šestitřídní obecnou školu v Lučanech a Felicitas Gruntová dobrovolně opustila školské služby. Místo nich nastoupil dva noví členové učitelského sboru.

1. definitivní učitel I.tř. Rudolf Munser nar.. 4. listopadu 1879 ve Slatině, okr.Trutnov , absolvoval v letech 1890 – 1897 státní vyšší reálnou školu v 1897-1898 4. ročník c.k. učitelského ústavu v Trutnově(vysvědčení dospělosti z 2. července 1898 , oprávnění k vyučování pro obecné školy z 15. 11. 1902. Od roku 1900-1902 sloužil jako jednorozční dobrovolník resp. kadet- zástupce důstojníka u zeměbranceckého pěšího pluku č.9 v Litoměřicích. Byl ustanoven prozat. podučitelem ve Smržovce a Smržovce-Kleinpole 1898 a 1899, jako prozat. a definitivní podučitel ve Starých Bukách okr.Trutnov, a jako def. učitel II.tř. v Pilníkově a dekretem c.k. zemské školní rady z 11. března č.12704 jako def. učitel II.tř. na zdejší 5.třídní obecné škole.(nástup 16. září)
2. Elizabeth Kratzer , nar.10. září 1886 v Horažďovicích v Čechách, navštěvovala měšťanskou školu a 1901/02 – 1904/5 soukromý ústav pro učitelky v Budějovicích(vysvědčení dospělosti 30. června 1905 č.20), zkouška k oprávnění k vyučování 30. listopadu 1907 č.42 působila jako prozat. učitelka II.tř. na 3. třídní obecné škole v Příchovicích a byla dekretem okresní školní rady ze 14. července 1908 č. 1730 ustavena jako prozat. učitelka II.tř. na zdejší obecnou školu . Služební nástup 16. září.

3. říjen

U příležitosti zítřejších jmenin J.V. císaře byla dnes konána slavnostní bohoslužba , jíž se zúčastnil učitelský sbor a žáci od 3. třídy obecné školy výše.,

1 říjen

Na začátku školního roku onemocněla industriální učitelka paní Marie Kletschková , jako zástup nastoupila dnes industriální učitelka sl. Marie Mayerová.

19. listopad

U příležitosti jmenin zesnulé J.V. císařovny Alžběty se dnes konala vzpomínková mše, jíž se zúčastnil učitelský sbor a žáci.

2. prosinec

U příležitosti 60. výročí vlády J.V., císaře Františka Josefa I. konala se dnes od 1/29 dopoledne slavnostní bohoslužba a od 10 hod. v tělocvičně měšťanské školy školní slavnost , jíž se zúčastnil celý učitelský sbor a žáci od třetí třídy obecné školy výše. Školní slavnost, jíž se za místní školní radu zúčastnil její předseda pan starosta Ant. Hübner se skládala ze slavnostního projevu pana ředitele Emila Wandera ,deklamací jednotlivých žáků měšťanské školy a za tří dvou- a vícehlasých sborů s doprovodem harmonia a byla zakončena státní hymnou.

str. 76

2. prosinec

U příležitosti dnešní jubilejní slavnosti se v 9.hod.konala druhá mše ,jíž se zúčastnilo hodně místních spolků.

Dnes byl otevřen vodovod ve jménu !“Jubilejní vodovod císaře Františka Josefa „, který byl v hlavní části postavena v létě a na podzim . Tím je vytvořeno dílo, které pro Rychnov bude sloužit v pravém slova smyslu jako požehnání.

Starosta pan Ant.Hübner , který si o postavení vodovodu významně zasloužil, byl dnes vyznamenán J.V. propůjčením „zlatého záslužného kříže s korunou“.

8. prosinec

Dnes a v neděli 6. prosince uspořádal učitelský sbor obecné a měšťanských škol v sále hostince „U zlaté hvězdy“ (Joh. Michela) patriotickou školní slavnost u příležitosti 60let vlády našeho císaře s následujícím pořadem:

1. „Náš císař“ od P. Roseggera (deklamace)
2. „Slavnostní rej“ 16 chlapců 5. tř. obecné chl., vedeni učitelem Joh. Langerem
3. „Slavnostní zvuky“ Dramatická báseň s trojhlasými sbory (text odb. učitel Karl Schindler, hudba prof. Max Springer, Vedení sborů chlap. a dívčí měšťanky učitel Richard Munser, klavír učitel Rudolf Munser)
4. Hold císaři (živý obraz, vedoucí odb. učitel Friedr. Endler)

Návštěva obou provedení byla velice početná a provedení vzorně provedených čísel bylo posluchači velice pochválené..

Na dobrovolných darech se sešlo při tom 314 K 17 h, výdaje byly 83 K 60 hal. Tak zůstává čistý zisk 230 K 57 hal. byl dán do fondu na opatření učebních pomůcek pro zdejší školy. Na tomto místě budiž ředitelstvím poděkováno všem členům učitelského sboru, kteří se zasloužili o zdařilé provedení částečně těžkého programu školního provedení.

23. prosinec

Dnes uspořádalo vedení Spolku pro školku v tělocvičně měšťanské školy obvyklou vánoční nadílku, která opět díky hojným darům umožnila postavit velký bohatě ozdobený stromek a podílění dětí jablky, ořechy, pečivem a vánočkami

24. prosinec

Na dnešní vánoční nadílce bylo 48 chudých dětí obdarováno 28 páry kožených bot .90 korunami ze školní nadace a 40 kusy vánočky.

10. únor

Dnes se konal pohřeb našeho milého kolegy pana Edmunda Reiße za hojné účasti obyvatel. Zemřel po krátké nemoci dne 8. t.m. ve věku 47 let. V něm ztrácí škola velmi svědomitého, pilného a s nejlepšími výsledky působícího učitele, učitelský sbor a učitelstvo cenného, vždy ochotného kolegu. Čest jeho památce!

str. 77

7. březen

Dnes se konala první přednáška profesora dr. Winternitze z německé university v Praze v prvním kursu lidové vysoké školy v Rychnově pořádané osolme „Freie Schule“/Svobodná škola/. Kurs sestává ze 6. přednášek na téma „Národopis“

28. červen

Dnes se konalo ve vyšších třídách obecné škole a na měšťance náboženské zkoušení.

15. červenec

Dnes byl školní rok zakončen děkovnou bohoslužbou.

Výroční zpráva

Školní rok 1908/09 začal 16. září 1908 a ukončen byl dnes 15. července 1909

Učitelský sbor obecné školy a měšťanek byl v 1. pololetí úplný. Přece ale neočekávané úmrtí učitele obecné školy pana Edmunda Reiße den 8.2. 1909 narušila vyučování, neboť od toho dne až do znovuuustavení učitele Kotschwara 15. dubna se ukázalo nutným spojit druhé třídy. Toto sloučení trvalo až do konce školního roku v důsledku dovolené s učitele obecné

školy pana Johana Langerera , který navštěvoval kurs kreslení pro živnostenské pokračovací školy na c.k. průmyslové škole v Liberci .

Za onemocnělou industriální učitelku Marii Kletschkovou vyučovala po celý školní rok prozat. industriální učitelka Marie Mayerová z Jablonce.

Počet všech do školy přijatých dětí:

OŠ	230 chlapců	205 děvčat	celkem	425
MŠ chlap.	116			115
MŠ dívčí		116		116

Ke konci školního roku navštěvovalo školu.

OŠ	214 chl.	195 dívek		409
MŠ chl.	103			103
MŠ dív.		96		96

Počet půldnů celkem

OŠ	154978 navštíveno	146224(94,36%)	omluveno 8357 (5,39%)	neoml. 397 (0,25%)
MŠ ch.	40732	39379(96,68%)	1349 (3,31%)	4 (0,01%)
MŠ d	39585	38251 (96,54%)	1268 (3,20%)	102 (0,26%)

Zdravotní stav žáků byl v uplynulém roce byl všeobecně dobrý. Z infekčních nemocí se vyskytly epidemicky jen spalničky , pročež 1.třída obecná -chlapci byla 14 dní zavřena.

Oznámení okresní školní radě bylo podáno 17.

str. 78

O nedělích svátcích byli žáci od třetí třídy obecné školy voděni učiteli na ranní mši sv.

Žáci 5. třídy obecné školy byli u zpovědi jednou, a školy měšťanských byli u sv.zpovědi třikrát.

Žákyně 3. tř. měšťanské školy dívčí konaly hospitace týdně jednu hodinu ve zdejší německé soukromé školce.

V posledních týdnech školního roku chodili za příznivého počasí žáci pod dozorem učitelů po třídách plavat na koupaliště p. Joh.Michela Koupalo se 13 dnů 354 žáků.

Učitelskou knihovnu spravovala odbor.učitelka Paula Vogtová , má 246 svazků a byla v uplynulém roce rozhojněna dary okresní školní rady a jednotlivých členů učitelského sboru.

žák.knihovna OŠ	má 161 svazků	a	2130 výpůjček
„ MŠ chlap	166 svazků		1398 „
„ MŠ dívčí	125 „		1175 “

Odborná učitelka sl.Henriette Guttermannová spravovala od 15 října do 30. dubna otevřenou obecní knihovnu, ta měla 45 čtenářů a 821 výpůjček. Knihovně věnoval zdejší Spořitelní a záložní spolek n r. 1908 obnos 40 K, za něž byly opatřeny nové knihy.

Místní skupinou Rychnov Svazu Němců v Čechách zřízený a vydržovaný polévkový ústav pro zdejší školu obecnou a měšťanské školy byl otevřen 30.listopadu a uzavřen 5. března 1908. V této době-v roce 8. výročí existence-bylo vydáno 5698 porcí polévek chudým a potřebným dětem z okolních osad a pro několik zdejších zvláště potřebných dětí. Vydání na

to obnášelo 309 K 02 h(1 porce za 5,42 hal).Místní školní rada bezplatně dala místnost v obecné škole a otop Letos poprvé vyvažovala pomocná síla . kterou střídavě podporovaly vždy dvě členky spolku a přítelkyně školy, v dozoru během jídla se střídali po jednom učitelé obecné školy a pan ředitel.Emil Wander.

Školní výlety se konaly:

- 1) 8. července odpoledne měšťanská škola dívčí do Dlouhých Mostů
- 2) 26. července celý den 3.tř. chlap.obecná do Liberce (Museum, Zoo, Výšina, rozhledna)
- 3) 14. července odpoledne 5. tř.dívčí ob.školy na Obří sud u Javorníka
- 4) 16. července odpoledne výlet mateř.školky do Kokonína (turnerský domov)

Sbírka učebních pomůcek byla také v tomto roce rozhojněna darem okresní školní rady ve výši 168 K a dary zdejšího Spořitelního a záložního spolku (150 K), ročním darem pan A. Peukerta (100 K), pana Ernsta Peukerta(20 K) Skat-klubu(31 K40 h)pana Ed. Jägera (2 K), čistý výtěžek žakovského představení (235 K), dary žáků (42 K)

str. 79

Tak byly opatřeny pro obecnou školu : :influenční stroj, hasičská stříkačka, sbírka motýlů,velký ťuhýk, kreslicí přístroj,náčrty korunních zemí, pro měšťanské školy:geologická mapy Sudet, obrazové soubory, 12 nástěnných tabulí pro botaniku, Mapové skicy korunních zemí Rakousko-Uherska, 2 míče.

Okresní školní rada darovala 18 knih, zemská kulturní rada 60 kusů pláňat ,sl. odb.učitelka Lorenzová 5 kusů kresl.modelů, odborný učitel Endler sbírku minerálů,pro obecné školy,učitel obecné školy Langer 1 ročník Österreichs deutsche Jugend /Německá mládež Rakouska / firma Eichmann &Co 680 sešitů na psaní..

Za všechny tyto dary budiž vzdán srdečný dík.

Německým spolkem pro školky vydržovanou soukromou německou mateřskou školku (vedoucí řed. Emil E.Wander pečovatelka sl.Hedwig Lischková, opatrovatelka paní Anna Seidlová) navštěvovalo v uplynulém roce 73 dětí

Učitelský sbor

1.tř.	chl.	def.učitel I.tř.	Emil Preißler
	dív.	proz.učitelka II.tř.	Marie Stengel
2.tř.	chlap.	def.učitel I.tř.	Edmund Reiß do 8.2.1909
	dív.	„ II.tř.	Eduard Schwanig
3.tř.	chlap.	„ II.tř.	Rudolf Munser
	dív.	prozat. učitelka II.tř.	Elizabeth Karter
4.tř.	chlap.	def.učitel I.tř.	Richard Munser
	dív.	proz.učitelka II.tř.	Emma Sartori
5.tř.	chlap.	def. učitel I.tř.	Johann Langer do 15.4.1909
		proz. učitel II.tř.	Eduard Kotschwar 16.4. – 15.7.
	dív.	proz.učitelka II.tř.	Adele Rundensteiner

Sl Marie Stengelová se zúčastnila kurzu tělocviku a her mládeže od 15.3. do 30. června 1909 v Jablonci.

a) chlapecká měšťanka

ředitel školy Emil Sander, správce obecné a měšťanských škol.

def. odb. učitel	Friedrich Endler	1.tř.
„	Josef Czerwinka	2.tř.

Heinrich Huyer 3.tř.

b) dívčí měšťanka

def. odbor. učitelka Paula Vogt 1.tř.
„ Adelheid Lorenz 2.tř.
„ Henriette Gattermann 3.tř.

Katecheta P.Ant. Ramsch vyučoval katolické náboženství na měšťanských školách a v 5. chlapecké třídě a ve 4 a 5. třídě dívčí na obecné škole.(od 1.2.1908 také v 1 a 2. dívčí o.škole) ,farář Swoboda v 1.tř.obecné školy (do 30.12) a farář P. Hahn v 2 a 3 dívčí třídě obecné školy.(od 1.2.09 jen ve 3.tř.)

str. 80

Farář Ad.Schindelar z Jablonce vyučoval každé úterý od 10 -11 hod., starokatolické náboženství

Dívčí ruční práce vyučovala za onemocnělou .industriální učitelku paní Marie Kletschkovou, prozat. industriální učitelka sl.Marie Mayer z Jablonce na dívčí měšťanské škole . Ve 3,4 a 5 tř. obecné školy vyučovaly učitelky Katzerová, Sartori a Rundensteinerová..

str. 74

Nepovinnou výuku francouzského jazyka na chlapecké měšťance ve 3 odděleních s 8. týdenními hodinami vyučoval ředitel školy Emil Wander , na dívčí měšťance ve 2. odděleních sl. Paula Vogtová.

Učitelský sbor měl 9 měsíčních porad, jejich hlavním bodem bylo chování, píle a prospěch žactva

22. srpen

Narozeniny J.V. našeho císaře byly dnes obvyklým způsobem oslaveny.

str.81

1909 – 1910

16. září

Školní rok byl dnes zahájen prosebnou mší sv.

Učitelský sbor je kompletní až na onemocnělou industriální učitelku Mariii Kletchkovou., za kterou je nadále náhradnicí sl Marie Mayerová.Jako nový člen nastoupil do sboru učitel obecné školy Emil Schaurich.

Emil Schaurich , nar. 23. listopadu 1880 v Loučné v Č., navštěvoval měšťanskou školu v Jablonci n.N. a v letech 1895 – 1899 c.k.učitelství v Liberci. kde získal s úspěchem vysvědčení dospělosti 27. června 1901)a oprávnění k vyučování na obecných školách (vysvědčení 10. listopadu 1901 č. 19) Působil jako podučitel v Bulovce okr. Frýdlant 1899-1901 a def. učitel II tř. tamtéž do r. 1909. Dekretem zemské školní rady byl jako učitel I.tř. ustanoven na zdejší pětitřídní obecnou školu.

4. říjen

U příležitosti jmenin J.V. našeho císaře byla dnes slavná mše sv, jíž se zúčastnili učitelé i žáci.

3. listopad

Dnes se konala kolaudace rychnovského vodovodu, postaveného nákladem okolo 120 000 K resp. slavnostní otevření vodovodu. Tím je dokončeno dílo, které přinese obci požehnání a na které je obec oprávněně hrdá.

19. listopad

U příležitosti jmenin zesnulé J.V. císařovny Alžběty se dnes konala vzpomínková mše, již se zúčastnili učitelé i žáci.

5. prosinec

Dnes oslavil zdejší pěvecký spolek „Liederkrantz“ 60 let svého založení.

18. prosinec

Ve slavnostně vyzdobeném sále chlapecké měšťanky byl dnes předán „Stříbrný záslužný kříž s korunou“ zdejšímu četnickému strážmistři panu Josefu Rillichovi.

23. prosinec

Dnes uspořádalo vedení Spolku pro školku ve své místnosti obvyklou vánoční nadílku, která opět díky hojným darům na penězích (58 K) a ořechách umožnila postavit velký bohatě ozdobený stromek a podílení dětí vánočkami, pečivem, jablky a ořechy,

24. prosinec

U příležitosti dnešní vánoční nadílky bylo 42 chudých dětí zdejší obecné a měšťanských škol obdarováno 23 páry kožených bot .70 korunami ze školní nadace a vánočkami
str. 82

1. únor

Na místo učitele pana Richarda Munsera, který 25. ledna těžce onemocněl a který požádal o zdravotní dovolenou nastoupil dnes absolvovaný kandidát učitelství pan Rudolf Geling jako náhradník.

Rudolf Geling ,nar. 2. ledna 1890 v Ruprechticích u Liberce navštěvoval měšťanskou školu v Ruprechticích a od 1905/6 – 1908/9 c.k. učitelský ústav v Liberci, kde získal vysvědčení dospělosti(17. června 1908 č.7) působil od 1. listopadu 1909 do 1. února 1910 jako náhradník v Josefově Dole (dekret 30.10.1909 č. 2676)

10.únor

Dnes se konala inspekční konference po inspekci chlapecké a dívčí měšťanky, kterou provedl ve dnech 5,7 a 19. t.m. c.k.okresní školní inspektor Karl Führich

28.únor

Podle dnes vydaného výnosu c.k. zemské školní rady byla industriální učitelka paní Marie Kletschková dána do trvalého důchodu.

28. duben

Dnes zemřel po dlouhé nemoci učitel I.tř. pan Richard Munser, který od září 1900 působil na zdejší obecné škole jako učitel I.tř. V něm ztrácí škola schopného a svědomitého učitelem, učitelský sbor vždy ochotného kolegu, obec schopného zakladatele a spolupracovníka v německém školství. Čest jeho památce!

29. duben

Dnes provedl inspekci zdejší dívčí měšťanské školy pan dvorní rad a dr. Tupetz v doprovodu pana c.k. okresního školního inspektora .

30. duben

Dnešního pohřbu zesnulého učitele pana Richarda Munsera se zúčastnilo množství spolků z Rychnova a Malešic, jakož i okresního učitelského spolku a obyvatelstva a stal se tak důstojnou a uctivou smuteční slavností.

2. květen

Dnes se konala inspekční porada po inspekci, kterou ve dnech 11. a 23. dubna a 2. května provedl na obecné škole pan okresní školní inspektor Karl Führich

6. červen

Dnes se na obecné a měšťanských školách konalo náboženské zkoušení v zastoupení pana libereckého arciděkana P.Brudera.zkoušel pan P.....

15. červen

Dnes byl školní rok zakončen obvyklou mší sv.

str.83

Výroční zpráva

Školní rok 1909-1910 byl zahájen 16. září 1909 a ukončen dnes 15. července 1910.

Jelikož byl učitelský sbor kompletní, mohly být otevřeny všechny třídy všech tří škol, jen za industriální učitelku Marii Kletschkovou musela být dále náhrada a sice od 16.9 do 15.11.1909 a to v osobě industriální učitelky sl.Marie Mayerové a od této doby sl. Marie Singerové, která po pensionování Marie Kletschkové koncem února byla ustanovena jako prozat. industriální učitelka na obecné a měšťanských školách

Za učitele I.tř. Richarda Munsera, který onemocněl 28. února 1910 nastoupil jako substitut pan Rudolf Geling, který po smrti R.Munsera 28.4.1910 od 1.5. 1910 zastával prozatímně jeho místo..

Počet všech přijatých dětí:

OŠ	220 chlapců	200 dívek	dohromady	420
----	-------------	-----------	-----------	-----

MŠ chlap.

MŠ dív.

Z nich zůstalo ke konci škol.roku:

OŠ	208 chlapců	193 dívek	dohromady	401
----	-------------	-----------	-----------	-----

MŠ chlap.

MŠ dív.

Počet školních plenu obnášel:

OŠ	151330	navštív.	142877 (94,41%)	omluv.	8075 (6,34%)	neoml.	378 (0,325%)
----	--------	----------	-----------------	--------	--------------	--------	--------------

MŠchl	46092		44633 (96,84%)		1316 (2,85%)		143 (0,31%)
-------	-------	--	----------------	--	--------------	--	-------------

MŠ dív.	36033		35022 (97,19%)		899 (2,50%)		112(0,31%)
---------	-------	--	----------------	--	-------------	--	------------

Zdravotní staváků byl v uplynulém školním roce všeobecně dobrý.Poslední 2 měsíce se vyskytla sice spála jen sporadicky,čímž byla návštěva školy podstatně ovlivněna..Dva žáci 3.tř. obecné školy Johanna Weissová a Josef Maruschka během školního roku zemřeli.

Oznámení okresní školní radě pro neomluvené absence byla 9.

O nedělích svátcích byli žáci voděni učiteli na ranní mši sv.

Žáci 5. třídy obecné školy byli u zповědi jednou, a školy měšťanských byli u sv.zповědi třikrát.

Žákyně 3. tř. měšťanské školy dívčí konaly hospitace týdně jednu hodinu ve zdejší německé soukromé školce.

V posledních týdnech školního roku chodili za příznivého počasí žáci pod dozorem učitelů po třídách plavat na koupaliště p. Joh.Michela Koupalo se 24 dnů 679 žáků.Zimu využili žáci k bruslení na kluzišti na farní louce , jeho udržování hradila místní školní rada.

Učitelskou knihovnu spravovala odbor.učitelka Paula Vogtová , má 172 svazků a 17 výpůjček V plynulém školním roce byla rozhojněna dary jednotlivých členů učitelského sboru jakož i velkým příspěvkem po zesnulém kolegovi panu Richardu Munserovi.

str- 84

.žák.knihovna OŠ	má 160 svazků a	1858 výpůjček
„ MŠ chlap	156 svazků	1890 „
„ MŠ dívčí	158 „	988 “

Odborná učitelka sl.Henriette Guttermannová spravovala od 20 října do konce . dubna otevřenou obecní knihovnu, ta měla 48 čtenářů a 762 výpůjček. Knihovně věnoval zdejší Spořitelní a záložní spolek opět obnos 40 K, za něž byly opatřeny nové knihy.

Místní skupinou Rychnov Svazu Němců v Čechách zřízený a vydržovaný polévkový ústav pro zdejší školu obecnou a měšťanské školy byl otevřen 30.listopadu do 18. února V této době-v roce .9 výročí existence-bylo během 39 dnů vydáno 3937 porcí polévek chudým a potřebným dětem z okolních osad a pro několik zdejších zvláště potřebných dětí. Vydání na to obnášelo 248 K 58 h(1 porce za 6 1/3 hal).Místní školní rada bezplatně opět dala místnost v obecné škole a otop Vařily střídavě bezplatně vždy dvě paní a dívky -členky spolku a přítelkyně školy, jimž za plat vypomáhala kuchařka sl. Elzabet Seidlová, v dozoru během jídla se střídali po jednom učitelé obecné školy a pan ředitel.Emil Wander.

Školní výlety byly:

- 1). 26. května 1910 přírodovědná vycházka 3.ř chlapecké měšťanky na Ještěd
- 2) 28. června polodenní výlet 4. tř. dívčí OŠ k Mojžíšovu prameni (Vratislavice)
- 3) 5. července polodenní výlet dívčí měšťanky do Maršovic
- 4) 12. „ „ 4.a5. tř.chlap., OŠ na Černou Studnici
- 5) 14 „ „ 2 a 3. tř,chlap. OŠ na Císařský kámen
- 6) 14. „ celodenní výlet 1-tř, MŠ chlap. na Špičák u Tanvaldu
- 7) 14 „ „ 2. a 3. tř. . MŠ chlap. do Kořenova (Schreiberhau a Zackenfall)

Na školní výlety věnoval zdejší Spořitelní a záložní spolek 40 K

Sbírka učebních pomůcek byla také v tomto roce rozhojněna darem okresní školní rady ve výši 169 K20h. a dary zdejšího Spořitelního a záložního spolku (150 K),obce z novoročenek 48 K, pan A. Peukerta (100 K), Julius Erlebach Kokonín 10K a Karla Kittela 5 K) Zvláštní obohacení představuje odborným učitelem Fritzem Endlerem zhotovený „Reliéf Rychnova a okolí, darovaný měšťanské škole. Pan učitel Langer daroval 1 ročník „Österreichs deutsche Jugend /Německá mládež Rakouska/ a velké množství reklamních tabulí k využití resp. vyzdobení tříd a firma Eichmann &Co 600 sešitů na psaní..

Za všechny tyto dary budiž vzdán srdečný dík.

Německým spolkem pro školky vydržovanou soukromou německou mateřskou školku (vedoucí řed. Emil E.Wander pečovatelka sl.Hedwig Lischková, opatrovatelka paní Elizabeta Seidlová) navštěvovalo v uplynulém roce 68 dětí

str. 85

Učitelký sbor

a) obecná škola

1.tř.	chlap. vyučoval dívčí	def.učitel I.tř. proz. učitelka II.tř. (od 15.4 -15.7učila 3.tř.	Johann Lange sl.AdeleRundensteinerová
2.tř.	chlap. dívčí	def.učitel I.tř. proz.učitelka II.tř.	Emil Preißler Marie Stengel
3.tř.	chlap. dívčí	def. učitel I.tř. def.uč. II.tř.	Emil Schaurich Eduard Schwanig
4.tř.	chlap. dívčí	def.učitel II.tř. proz. učitelka II.tř.	od 15.4 do 15.7. kurs v Liberci Rudolf Munser Elizabeth Katzer
5.tř. ;	chlap dívčí	def.učitel I.tř prozat. učitelka II.tř.	Richard Munser do 25.2.1911 pak proz.výpom.učitel Rudolf Geling. Emma Sartori

Sl.Marie Stengel získala v listopadu učitelské oprávnění pro obecné školy na učitelském ústavu v Liberci s úspěchem.

b) chlapecká měšťanka

Ředitel školy, Emil Sander, správce obecné a měšťanských škol

def.odborný učitel	Heinrich Huyer	třídní	1. tř.
„	Fritz Endler	„	2. tř.
„	Josef Czerwinka	„	3. tř.

Pan odb.učitel Heinrich Huyer složil v listopadovém termínu na učitelském ústavu v Liberci s úspěchem zkoušku z francouzštiny.

c) dívčí měšťanka

def. odborná učitelka	Henriette Gattermann	třídní	1. tř.
„ „	Paula Vogt.	„	2.tř.
„ „	Adelheid Lorenz	„	3.tř.

Katecheta P.Ant. Ramsch vyučoval katolické náboženství na obou měšťanských školách a v . chlapeckých třídách obecné školy a ve 4 a 5. třídě dívčí na obecné škole. ,farář P.Th. . Hahn v 2 a 3 dívčí třídě obecné školy. a kaplan Nöwer v 1.tř.dívčí na obecné škole Farář H.Mertz z Jablonce vyučoval každé úterý od 10 -11 hod., starokatolické náboženství

Dívčí ruční práce vyučovala na dívčí měšťance a ve 3.tř. obecné školy po sobě sl.. industriální učitelka sl.Marie Mayer, sl Emilie Schulze a sl.Marie Winter, ve 4. a 5. tř. příslušné třídní učitelky..

Nepovinnou výuku francouzského jazyka na chlapecké měšťance ve 3 odděleních s 9. týdenními hodinami vyučoval ředitel školy Emil Wander , na dívčí měšťance ve 2. odděleních sl. Paula Vogtová.

Učitel'ský sbor měl 9 měsíčních porad, jejich hlavním bodem bylo chování, píle a prospěch žactva

- .-----